

Polska Akademia Nauk – Muzeum Ziemi

**MATERIAŁY ARCHIWALNE
Z ZAKRESU
HISTORII NAUK O ZIEMI
W ZBIORACH
MUZEUM ZIEMI PAN**

INWENTARZ SPUŚCIZN NAUKOWYCH
Część III

Polska Akademia Nauk – Muzeum Ziemi

**MATERIAŁY ARCHIWALNE
Z ZAKRESU
HISTORII NAUK O ZIEMI
W ZBIORACH
MUZEUM ZIEMI PAN**

INWENTARZ SPUŚCIZN NAUKOWYCH

Część III

Maria Wąsik

Materiały Antoniego Bolesława Dobrowolskiego
(1872–1954)

Opracowanie pod redakcją
JADWIGI GARBOWSKIEJ

Muzeum Ziemi PAN
Warszawa 1999

MUZEUM ZIEMI
OPRACOWANIA DOKUMENTACYJNE
16

Na I stronie okładki statek „Belgica”
w okowach lodu w czasie wyprawy antarktycznej 1897–1899
(A. de Gerlache de Gomery:
Quinze mois dans l’Antarctique. Bruxelles 1943)
Na IV stronie okładki
fragment mapy geologicznej Polski
Stanisława Staszica z 1806 roku

Wydanie publikacji dofinansowane
przez Komitet Badań Naukowych

ISBN 83-908778-0-5

Warszawa 1999

Od Redakcji

Kolejny zeszyt inwentarza materiałów archiwalnych ukazuje się pod nieco zmienionym tytułem. Zmiana ta jest konieczna, ponieważ przystępujemy do publikowania inwentarzy spuścizn przedstawicieli innych – poza geologią – nauk o Ziemi, na przykład geofizyki, paleontologii itd.

Część III *Materiałów archiwalnych* zawiera inwentarz spuścizny jednego z najbardziej wszechstronnych uczonych polskich XX wieku, wybitnego przyrodnika i humanisty Antoniego Bolesława Dobrowolskiego (1872-1954). Na tę niezwykle ciekawą spuściznę składają się materiały bogatej i różnorodnej twórczości uczonego, organizatora nauki i jej popularyzatora.

Prace Dobrowolskiego z dziedziny geofizyki poświęcone były głównie fizyce lodu i zjawiskom halo. Jego wybitne monograficzne dzieło *Historia naturalna lodu* (1923) do dziś nie straciło aktualności i pozostaje jedyną tego rodzaju pozycją w literaturze światowej. Dobrowolski był też w okresie międzywojennym organizatorem badań geofizycznych i meteorologicznych oraz inspiratorem polskich badań polarnych w ramach międzynarodowej współpracy w tym zakresie.

W dziedzinie pedagogiki Dobrowolski głosił idee racjonalnego przeobrażenia systemu oświaty i nauczania, to znaczy upowszechnienia 10-letniej szkoły ogólnokształcącej oraz reformy szkolnictwa wyższego.

Interesowały go też problemy dotyczące całej kultury, a szczególnie podstaw etycznych nowej cywilizacji opartej na nauce. Jego główne dzieło z tego zakresu – *Nowa Religia* – dotyczy światopoglądu normatywnego współczesnego człowieka.

Publikacja inwentarza spuścizny Antoniego Bolesława Dobrowolskiego zbiega się z przypadającą obecnie setną rocznicą słynnego rejsu statku badawczego „Belgica” (1897-1899) i pierwszego zimowania w lodach Antarktydy (1898), w którym uczestniczył m.in. twórca spuścizny. Materiały Dobrowolskiego były też niejednokrotnie wykorzystywane w działalności popularyzatorskiej, m.in. w pokazach historycznych w Muzeum Ziemi oraz na wystawie „Polacy w wyprawach polarnych. 100-lecie rejsu „Belgiki” w Muzeum Narodowym w Szczecinie.

Wykaz ważniejszych skrótów

A.B.D.	Antoni Bolesław Dobrowolski
b.d.	bez daty
druk.	drukowane
fot.	fotografia
fotokop.	fotokopia
j.	jednostka
j. ang.	język angielski
j. czes.	język czeski
j. fr.	język francuski
j. niem.	język niemiecki
j. pers.	język perski
j. pol.	język polski
j. ros.	język rosyjski
j. szw.	język szwedzki
j. wł.	język włoski
jw.	jak wyżej
k.	karta
l.	list (w korespondencji)
l.	luźne
masz.	maszynopis
m.b.	metry bieżące
odb.	odbitka
opr.	oprawne
PIM	Państwowy Instytut Meteorologiczny
rkp.	rękopis
s.	strona
sz.	szyte
szt.	sztuka

Maria Wąsik

Materiały Antoniego Bolesława Dobrowolskiego (1872-1954)

Antoni Bolesław Dobrowolski urodził się 6 czerwca 1872 r. w Dworszowicach Kościelnych koło Radomska. Ojciec jego, bezrolny chłop, samouk, pracował jako zdun, organista, grajek w kapelach wiejskich, pisarz sądowy, nauczyciel w tajnym nauczaniu polskim.

W 1884 r. po ukończeniu wiejskiej szkoły elementarnej Dobrowolski rozpoczął naukę w V gimnazjum filologicznym w Warszawie. Utrzymywał się sam, na życie zarabiając korepetycjami. W latach 1890-1892, wspólnie z Władysławem i Stanisławem Grabskimi, Romanem Mielczarskim i Bolesławem Miklaszewskim, zorganizował w gimnazjach Kongresówki konspiracyjny ruch kółek samokształceniowych siódmych i ósmych klas gimnazjalnych. Zajęcia w kółkach prowadzili m. in. Ludwik Krzywicki, Adam Mahrburg i Wacław Nałkowski.

W pół roku po maturze (1891 r.) Dobrowolski został aresztowany za działalność w organizacji Drugi Proletariat. Przez dwa i pół roku był więziony kolejno w Cytadeli i na Pawiaku w Warszawie oraz w Krestach w Petersburgu. W więzieniu rozpoczął intensywne studia matematyczne, filozoficzne i socjologiczne. Po zwolnieniu z więzienia w 1894 r. został na dwa lata zesłany do Tyflisu i oddany pod nadzór policyjny. W tym samym roku udało się Dobrowolskiemu uciec z zesłania. Początkowo przebywał w Zurychu studiując na tamtejszym uniwersytecie filozofię i nauki przyrodnicze. Po rocznym pobycie w Zurychu wyjechał do Belgii. Studiował na uniwersytecie w Liège, początkowo biologię pod kierunkiem słynnego zoologa Edwarda Van Bendena, a następnie geofizykę. Studia wyższe ukończył w Belgii w dwóch etapach (1897 i 1900 r.)

W latach 1897-1899 Dobrowolski uczestniczył w belgijskiej wyprawie antarktycznej na statku „Belgica” pod dowództwem Adriena de Gerlache de Gomery, początkowo jako marynarz, a następnie jako członek sztabu naukowego. Było to pierwsze w dziejach zimowanie na Antarktydzie oraz pierwsza całoroczna seria obserwacji naukowych.

Po powrocie do Belgii Dobrowolski został członkiem Komisji Wydawniczej „Belgiki” przy Belgijskiej Akademii Nauk. Komisja przygotowywała i wydawała serię pod tytułem *Résultats voyage du S. Y. Belgica en 1897-1898-1899* poświęconą naukowym wynikom wyprawy. Dobrowolski był autorem dwóch zeszytów tomów III i IV *Météorologie*:

Observations des nauges oraz *La neige et le givre*. W 1899 r. został członkiem korespondentem Królewskiego Towarzystwa Geografów w Belgii.

Dobrowolski w Belgii przebywał do 1907 r. Utrzymywał się, udzielając prywatnych lekcji, był także stypendystą belgijskiego Ministerstwa Oświaty. W 1906 r. został członkiem Międzynarodowego Biura Polarnego przy belgijskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych, zajmował się streszczaniem bardzo mało znanych za granicą rosyjskich prac polarnych, otrzymanych od rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego. Był także zagranicznym współpracownikiem miesięcznika „Ateneum”, redagowanego przez znanego polonistę i pisarza warszawskiego Piotra Chmielewskiego.

Po ogłoszeniu przez cara Mikołaja II amnestii dla emigrantów politycznych Dobrowolski wrócił do kraju. Przez siedem lat pracował jako nauczyciel i wychowawca w gimnazjach z językiem wykładowym polskim. Okres pracy w szkole wykorzystał na gruntowne studia pedagogiczne, praktyczne i teoretyczne oraz na stworzenie własnych podstaw wychowania w postaci *Katalogu czynności umysłowych*, na który złożyły się studia nad psychiką i rozwojem młodzieży oraz obserwacje uczniów w czasie zajęć szkolnych.

Prowadził także badania nad tzw. halo, czyli zjawiskami optycznymi w atmosferze związanymi z chmurami wysokimi. W 1908 r. na zaproszenie Centralnego Laboratorium Fizycznego wziął udział w zjeździe przyrodników rosyjskich w Petersburgu zorganizowanym z okazji rocznicy śmierci Mendelejewa. Na zjeździe wygłosił referat o chmurach *Oblačnyja sistemy i zakony gorizontal'nago raspredelenija oblakow*.

Starł się też popularyzować problematykę polarną w kraju poprzez artykuły i odczyty. W 1914 r. wydał popularnonaukową książkę *Wyprawy polarne* zawierającą historię wypraw, wyniki badań krajów polarnych dotyczące zjawisk przyrody nieożywionej oraz życia zwierzęcego i roślinnego w morzach i na lądach Arktyki i Antarktyki.

W 1914 r. Dobrowolski otrzymał stypendium kasy im. Mianowskiego na wyjazd do Szwecji w celu badania kryształów lodu atmosferycznego (śniegu i szronu). W czasie prawie trzyletniego pobytu w Szwecji (lata 1914-1917) pracował w Instytucie Meteorologicznym w Uppsali. Dobrowolski rozszerzył swoje prace najpierw na badania kryształów wszelkiego lodu, a następnie na całość problematyki związanej z lodem. Wynikiem jego badań były prace: wydana w 1916 przez Szwedzką Akademię Nauk *Les cristaux de glace* oraz pierwsza na świecie encyklopedyczna monografia badań nad lodem *Historia naturalna lodu*, składająca się z 15 ksiąg (wydana później, bo w 1923 r.).

Po powrocie do kraju w 1917 r. jeszcze pod okupacją niemiecką Dobrowolski został zaangażowany do ówczesnego Departamentu Oświaty. Po odzyskaniu niepodległości pracował na stanowisku wizytatora w Sekcji Szkół Średnich, a następnie naczelnika Wydziału Programowego w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Podczas pracy w Wydziale Programowym zainicjował dwa rodzaje wydawnictw pedagogicznych. Pierwsze „Poziom inteligencji uczniów gimnazjum niższego” zawierało opracowanie testów na inteligencję i uzdolnienia specjalne dla uczniów starszych w wieku 13-14 lat, a drugie stanowiły „Protokoły Lekcji” najlepszych w danym czasie nauczycieli. Wydano pięć takich roczników z przedmową Dobrowolskiego.

Po odejściu z Ministerstwa w 1922 r. ze względu na konieczność zarobkowania podjął od 1923 r. pracę w PKO, w biurze reklamacji.

Okres pracy w PKO Dobrowolski wykorzystał na przygotowanie do druku *Historii naturalnej lodu*, która ukazała się w 1923 r. Opracował także dla organu Szwedzkiego Towarzystwa Geograficznego „Geografiska Annaler” pracę pt. *Mouvement de l'air et de l'eau sur les accidents du sol* będącą próbą syntezy wyników obserwacji dokonanych w czasie dwóch zim na polach śnieżnych w Szwecji.

W styczniu 1924 r. podjął pracę w Państwowym Instytucie Meteorologicznym, początkowo na stanowisku kierownika Wydziału Aerologiczno-Wojskowego, a następnie od stycznia 1925 r. wicedyrektora i kierownika Wydziału Stacji. 28 I 1928 r. został mianowany przez Prezydenta RP dyrektorem PIM-u. W okresie ponadpięcioletniej pracy w PIM-ie Dobrowolskiemu udało się pięciokrotnie zwiększyć budżet placówki, podwoić personel, stworzyć zupełnie nowe działy. Zorganizował i zaczął wydawać nowe wydawnictwa: „Wiadomości Meteorologiczne i Hydrograficzne”, „Wiadomości o Gradzie” i „Prace Meteorologiczne i Hydrograficzne” (późniejsze „Prace Geofizyczne”). Z jego inicjatywy powstało Obserwatorium Morskie w Gdyni i Obserwatorium Aerologiczne w Legionowie. Pogarszający się stan zdrowia zmusił go do rezygnacji z pracy i przejścia jesienią 1929 r. na emeryturę.

Po przejściu na emeryturę Dobrowolski nie zerwał kontaktów z PIM-em, doprowadzając do mianowania na stanowisko dyrektora najpierw swego zastępcy Stefana Hłaska, następnie dr. Jeana Lugeona ze szwajcarskiego Instytutu Meteorologicznego, a po jego odejściu w 1936 r. doc. Jana Blatona, znanego fizyka teoretycznego.

Z jego inicjatywy w grudniu 1929 r. w Warszawie założono Towarzystwo Geofizyków oraz rozpoczęto wydawanie (1931 r.) kwartalnika „Biuletyn Towarzystwa

Geofizyków”. Dobrowolski został pierwszym przewodniczącym Towarzystwa. Za jedno z najważniejszych zadań uważał zaradzenie kompletnemu brakowi młodej kadry geofizyków polskich. Efektem działań Towarzystwa było utworzenie w 1937 r. Komisji do Spraw Kształcenia Geofizyków Polskich oraz założenie Obserwatorium Sejsmologicznego z pełnym wyposażeniem (powstało w 1934 r. w Warszawie).

Równolegle Dobrowolski zajmował się działalnością pedagogiczną. Od 1927 r. prowadził wykłady na Wydziale Pedagogicznym Wolnej Wszechnicy Polskiej w katedrze pedagogiki ogólnej. Był też przewodniczącym komisji egzaminacyjnej na Wydziale Pedagogicznym. Z Wolną Wszechnicą Polską związany był do 1938 r. Pracę we Wszechnicy wykorzystał na dalsze badania naukowe, a także na usystematyzowanie i zsyntezowanie całego dorobku teoretycznego i praktycznego w dziedzinie wychowania, nauczania i oświaty.

Dobrowolski włączył się aktywnie do prac związanych z udziałem Polski w obchodach Międzynarodowego Roku Polarnego. W 1930 r. został członkiem Polskiej Komisji Narodowej Roku Polarnego. Komisja pracująca pod przewodnictwem J. Lugeona zorganizowała polską stację obserwacyjną na Wyspie Niedźwiedziej. W lipcu 1932 r. na Wyspę Niedźwiedzią wyruszyła pierwsza wyprawa. Dobrowolski brał udział w przygotowaniu kolejnych dwóch wypraw polarnych na Spitsbergen (1934 r. i 1936 r.).

W 1938 r. pod patronatem Towarzystwa Geofizyków powstało z jego inicjatywy Polskie Koło Polarne, które zorganizowało kolejną wyprawę na Spitsbergen (5 VI-6 IX 1938 r.).

Dobrowolski działał aktywnie na arenie międzynarodowej, m. in. w Międzynarodowej Komisji Śniegu i Lodu, której był wiceprzewodniczącym. Zabiegał o utworzenie międzynarodowej organizacji kriologicznej np. w postaci osobnej Asocjacji Kriologicznej w ramach Międzynarodowej Unii Geodezyjnej i Geofizycznej.

Okres okupacji Dobrowolski poświęcił na pracę naukową. W dziedzinie nauk przyrodniczych wobec braku dostępu do bibliotek, instytutów naukowych zajął się korektą i uzupełnianiem już opublikowanych prac. Główny wysiłek skierował na prace humanistyczne. Zajął się przygotowaniem do druku materiałów z dziedziny wychowania, nauczania i oświaty, syntezy trzydziestu lat obserwacji eksperymentów i przemysłów, a także opracowaniem gromadzonych przez czterdzieści lat notatek dotyczących podstaw wychowania umysłowego.

Po wojnie Dobrowolski przystąpił do prac nad reaktywowaniem Towarzystwa Geofizyków, Polskiego Koła Polarnego oraz utworzeniem katedry geofizyki w Warszawie. Po

wznowieniu działalności przez Towarzystwo Geofizyków został jego przewodniczącym. Objął też funkcję przewodniczącego Komisji Naukowej Koła Polarnego.

W 1946 r. wyjechał do Szwecji na zaproszenie Szwedzkiego Towarzystwa Geofizycznego na dyskusję z zakresu badań nad lodem. W 1948 r. uczestniczył w uroczystościach związanych z obchodami 50-lecia zimowania „Belgiki” na Antarktydzie, które odbywały się w Belgii.

Podczas pobytu w Łodzi w latach 1944-1946 był wiceprezesem Zarządu Głównego oraz Głównej Komisji Współpracy Intelktualnej w Towarzystwie Przyjaźni Polsko-Francuskiej. Został także mianowany członkiem Rady Szkół Wyższych przy Prezydium Rady Ministrów.

W latach 1947-1950 Dobrowolski pracował na Uniwersytecie Warszawskim w Katedrze Pedagogiki Ogólnej. Prowadził konwersatorium dla pedagogów oraz zajęcia o teoretycznych podstawach oświaty dla dorosłych.

W 1948 r. został mianowany przez Prezydenta RP profesorem zwyczajnym pedagogiki na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego, a w kwietniu 1952 r. powołany na stanowisko członka tytularnego PAN.

Dobrowolski współpracował z licznymi pismami naukowymi, kulturalnymi i społecznymi. Pisywał artykuły do „Kuźnicy”, „Odrodzenia”, „Twórczości”, „Wiedzy i Życia”, „Nowej Szkoły”, „Nowych Torów”, „Nowin Literackich”, „Tygodnika Robotnika”.

Od października 1950 r. ciężka choroba uniemożliwiła mu aktywną pracę. Antoni Bolesław Dobrowolski zmarł 27 kwietnia 1954 r. w Warszawie.

Wybrane pozycje bibliograficzne

Kopcewicz T., *50-lecie pracy naukowej A. B. Dobrowolskiego*. „Acta Geophysica Polonica” 1954 T. 2 nr 3.

Korczak-Zawadzka K., *Antoni Bolesław Dobrowolski – myśliciel, pedagog, popularyzator. W 10-lecie śmierci*. „Problemy” 1964 nr 6 s. 363-370.

Lugeon J., *Moja przyjaźń z Antonim Bolesławem Dobrowolskim*. „Problemy” 1958 nr 10 s. 722-727.

Ostrowski J., *Wstęp*. W: Dobrowolski A.B.: *Pisma pedagogiczne*. Warszawa 1958.

Ostrowski J., *Antoni Bolesław Dobrowolski 1872-1954*. „Kosmos B” 1965 z. 2 s. 125-147.

Popiołek J., *Działalność organizatorska Antoniego Bolesława Dobrowolskiego w dziedzinie nauk przyrodniczych*. „Prace Muzeum Ziemi” 1998 nr 45 s. 45-65.

Popiołek J., *„Polar action” of Antoni Bolesław Dobrowolski in the interwar period*. „Polish Polar Research” 1998 Vol. 19 nr 1-2 s. 31-36.

Różycki S.Z., *Antoni Bolesław Dobrowolski badacz polarny*. „Problemy” 1965 nr 3 s. 156-160.

Przegląd i omówienie zawartości spuścizny

Materiały Antoniego Bolesława Dobrowolskiego zostały zakupione od spadkobierców w sierpniu 1956 r. i zarejestrowane pod numerem S.9 w Księdze Inwentarzowej Działu Historii Nauk Geologicznych i Archiwum.

Całość materiałów podzielono na dziewięć grup tematycznych.

Pierwsza grupa obejmująca materiały twórczości naukowej – prace naukowe i materiały warsztatowe została uporządkowana i usystematyzowana według kryteriów rzeczowych.

Grupa I.A obejmująca prace naukowe została podzielona na następujące podgrupy tematyczne: nauki o Ziemi, pedagogika, filozofia i religioznawstwo, zagadnienia socjologiczno-filozoficzne i ustrojowe, nauka oraz inne. Utworzono trzy jednostki zbiorcze, do których sporządzono aneksy.

Pierwszą podgrupę materiałów I.A.a (j. 1-12) tworzy 12 jednostek. Są to prace związane z ekspedycjami polarnymi, w tym bardzo cenny rękopis *Dziennika podróży na Antarktydę* pisanego w latach 1897-1899 podczas rejsu „Belgiki”, a także przygotowywane do ponownego wydania *Wyprawy polarne* i szpalty *Epopei polarnej*. Inne jednostki zawierają prace z dziedziny geofizyki, glaciologii i kriologii. Do tej podgrupy dołączone zostały materiały do drugiego wydania *Historii naturalnej lodu*, umotywowanie potrzeby drugiego wydania, wstęp i fragmenty pracy. Ostatnia jednostka to jeden z najstarszych tekstów Dobrowolskiego – II część napisanej przed 1897 r. niepublikowanej pracy z biologii ogólnej *Osobliwości pojęć biologicznych*.

Druga podgrupa I.A.b (j. 13-33) zawiera prace z dziedziny pedagogiki. Trzy jednostki (j. 13-15) to teksty pisane przed II wojną światową, takie jak projekt reformy nauczania w szkołach średnich z 1918 r. czy fragmenty wykładów *Psychologia i socjologia* wygłaszanych w ramach kursu pedagogiki ogólnej na Wolnej Wszechnicy Polskiej w latach 1927-1938. Osobną część podgrupy stanowią, przygotowane do druku i wydane w 1958 r. przez uczniów Dobrowolskiego, *Pisma pedagogiczne* będące podsumowaniem jego całego dorobku pedagogicznego. W spuściźnie znajdują się obszerne fragmenty tomu I – *Ustrój oświatowy*, część tomu II – *Nowa dydaktyka* oraz całość tomu III – *Kodeks moralności umysłowej* i *Katalog czynności umysłowych*, tekst polski i angielski.

Trzecia podgrupa I.A.c (j. 34-48) obejmuje prace z dziedziny filozofii i religioznawstwa. W tej części zwracają uwagę dwa stare teksty z dziedziny filozofii –

napisany w 1895 r. i niepublikowany tekst *Państwo Platona w związku z całokształtem jego filozofii* oraz drukowany w 1897 r. w „Ateneum” *Przyczynek do rozbioru problemu „materii i ducha”*. Jednostki 38-45 zajmuje niepublikowana, składająca się z ośmiu części praca *Nowa Religia*. Poza tym znajdują się tu artykuły z dziedziny magiomistyki oraz inne teksty poświęcone Nowej Religii.

Następna, czwarta podgrupa I.A.d (j. 49-54) zawiera prace dotyczące tematyki socjologicznej i zagadnień ustrojowych. Znajdują się tu trzy teksty o kapitalizmie, tekst o nowoczesnych narodach, artykuły dotyczące spraw polskich, a przede wszystkim obszerne opracowanie *Studia nad charakterem Polaków. Osobliwości charakteru Polaków*.

Podgrupa piąta I.A.e (j. 55-61) zawiera kolejne wersje pracy *Mój życiorys naukowy*. Jednostka 55 to egzemplarz z 1928 r. z poprawkami, wykreśleniami, uwagami i dopisanymi przez Dobrowolskiego fragmentami. W tej podgrupie znajdują się również szpalty pracy z 1948 r. z poprawkami autora.

Ostatnią, szóstą podgrupę I.A.f (j. 62-69) stanowią opracowania ogólne, teoretyczne dotyczące nauki. Znajdują się wśród nich polska i angielska wersja tekstu *Co to takiego właściwie jest nauka* oraz stanowiąca odrębny tekst *Nauka* – szósta część przygotowywanej przez Dobrowolskiego pracy.

Następna grupa I.B materiałów twórczości naukowej – materiały warsztatowe – została podzielona na 8 podgrup tematycznych: nauki i Ziemi, pedagogika i psychologia, filozofia i religioznawstwo, logika, zagadnienia ustrojowe i socjologiczne, nauka, inne oraz spisy materiałów.

Pierwszą podgrupę I.B.a (j. 70-79) stanowią materiały z zakresu nauk o Ziemi. Znajdują się tu stare, pochodzące z lat 1903-1906, notatki rękopiśmienne z dziedziny fizyki, chemii i biologii. Kilka jednostek zawiera dosyć skąpe notatki dotyczące lodu, kriologii i geofizyki.

Najobszerniejsza jest podgrupa druga I.B.b (j. 80-119) obejmująca materiały z dziedziny pedagogiki i psychologii. Dużą jej część stanowią notatki rękopiśmienne przedwojenne i powojenne, często niedatowane. Większość notatek została oznaczona przez Dobrowolskiego symbolami literowymi np. C – człowiek, G.P. – gimnazjum powszechne, U – Universitas, kod. – kodeks, kat. – katalog oraz zakwalifikowana do poszczególnych zagadnień i grup tematycznych np. prostactwo, ślepotą, wnioskowanie, wartościowanie itp. Część notatek została usystematyzowana przez Dobrowolskiego. Notatki z zakresu pedagogiki i psychologii zostały podzielone na jednostki zgodnie z jego oznaczeniami.

Trzecia podgrupa I.B.c (j. 120-143) obejmuje materiały z dziedziny filozofii i religioznawstwa. Znajdują się tu notatki z zakresu filozofii dotyczące wzajemnych relacji między filozofią i nauką, materiały ogólne na temat genezy, teorii i światopoglądów filozoficznych oraz notatki z dziedziny magiomistyki dotyczące teorii, terminologii i ogólnej charakterystyki magiomistyki. Osobną część tej podgrupy stanowią notatki do Nowej Religii. Są to zarówno materiały o charakterze ogólnym, dotyczące podstawowych zagadnień i pojęć, jak też szczegółowym, np. Nowa Religia a nauka, technika, sztuka, Nowa Religia a wychowanie.

Podgrupa czwarta I.B.d (j. 144-148) obejmuje pięć jednostek z dziedziny logiki zawierających materiały do takich tematów, jak logika formalna, logika realna, logika dialektyczna oraz logika realna – o zmyśle mięśniowym.

Podgrupę piątą I.B.e (j. 149-161) stanowią notatki dotyczące zagadnień socjologicznych i ustrojowych. Pierwsza jednostka to *Moja socjologia*, następnie siedem dotyczy kapitalizmu, marksizmu, socjalizmu i komunizmu. Dwie jednostki zawierają materiały dotyczące polityki, Niemców i Żydów, a ostatnie cztery Polski i Polaków.

Następna szósta podgrupa I.B.f (j. 162-181) dotyczy nauki. Część materiałów w tej podgrupie stanowią dosyć dawne (bez daty) notatki rękopiśmienne Dobrowolskiego, przez niego posegregowane. Poza materiałami o tematyce ogólnej, takiej jak geneza, ewolucja, pojęcia, definicje, klasyfikacja nauki, znajdują się notatki dotyczące takich tematów, jak nauka a filozofia, nauka a kapitalizm, nauka a sztuka i literatura, twórczość, literatura i sztuka.

Siódma podgrupa I.B.g (j. 182-188) zawiera materiały różne, m.in. notatki do *Mojego życiorysu naukowego* orazienne zapiski robione w okresie 1948-1954.

Do materiałów warsztatowych zostały dołączone jako ostatnia podgrupa I.B.g (j. 189-195) dawne spisy materiałów (prace, artykuły, notatki, druki) znajdujących się u Dobrowolskiego w domu.

Drugą grupę (II) stanowią materiały działalności naukowej, wydawniczej i społecznej. Grupa ta została podzielona na materiały działalności naukowej: meteorologia i Państwowy Instytut Meteorologiczny, polaria i nauka o lodzie, Wolna Wszechnica Polska, inne; materiały działalności wydawniczej oraz materiały działalności społecznej. Zawiera ona siedem jednostek zbiorczych, do których sporządzono aneksy.

Pierwsza podgrupa II.A.a (j. 196-201) zawiera materiały dotyczące Międzynarodowego Komitetu Meteorologicznego oraz Państwowego Instytutu Meteorologicznego. Uwagę zwracają dwa opracowania Dobrowolskiego: *Sześć lat pracy nad*

podniesieniem Państwowego Instytutu Meteorologicznego (1924-1930) oraz memoriał w sprawie PIM-u.

Drugą podgrupę II.A.b (j. 202-212) stanowią dokumenty i materiały z zakresu tematyki polarnej i nauki o lodzie. W pierwszych dwóch jednostkach znajdują się: korespondencja z lat 1933-1936 dotycząca wyprawy „Belgiki”; *Polskie wyprawy polarne* (tytuł nadany przez Dobrowolskiego) – artykuły o wyprawach na Spitsbergen, mapy Spitsbergenu i Grenlandii oraz korespondencja, w tym m. in. listy od uczestników z wyprawy na Spitsbergen w 1934 r. Jednostki 204, 208, 211 zawierają materiały zgromadzone i przez Dobrowolskiego zatytułowane. Jednostka 204 – *Inicjatywa i walka Dobrowolskiego o uznanie osobnej nauki o lodzie* – została podzielona na trzy części: a. materiały różne (dokumenty pogrupowane i zatytułowane przez Dobrowolskiego); b. korespondencja; c. druki i opracowania. Do każdej z tych części zostały sporządzone aneksy. Jednostka 208 – *Do sprawy katedry kryologii* – zawiera korespondencję, notatki i druki dotyczące utworzenia katedry kriologii. Jednostka 211 zatytułowana 1) *Współpraca z kolegami z ZSRR*. 2) *Wypowiedzi wybitnych specjalistów o A. B. Dobrowolskim i jego pracach jako dowody jego kwalifikacji* została podzielona na trzy części:

a. materiały dotyczące poszczególnych uczonych – zgodnie z układem nadanym przez Dobrowolskiego; b. korespondencja i artykuły; c. materiały różne. Do dwóch pierwszych części sporządzono aneksy. W podgrupie tej znajdują się jeszcze m. in. materiały Międzynarodowej Komisji Śniegu i Lodu, Polskiej Komisji Kriologicznej, polemika z Geraldem Seligmanem, prezesem Brytyjskiego Towarzystwa Glacjologicznego.

Trzecia podgrupa II.A.c (j. 213-219) zawiera materiały z kongresów, konferencji i zjazdów naukowych. Są to m.in. dokumenty z odbywającego się w 1908 r. w Petersburgu zjazdu dla uczczenia pamięci D.I. Mendelejewa, Konferencji Hydrologicznych Państw Bałtyckich w Rydze i w Leningradzie, zjazdów fizyków polskich.

Czwartą podgrupę II.A.d (j. 220-222) tworzą materiały dotyczące pracy Dobrowolskiego w Wolnej Wszechnicy Polskiej, korespondencja, opinie o pracach dyplomowych i o pracownikach naukowych.

W ostatniej podgrupie II.A.a (j. 223-233) zostały zgrupowane pozostałe materiały działalności naukowej Dobrowolskiego. Są wśród nich dokumenty z Uniwersytetu Warszawskiego, Instytutu Wyższej Kultury Umysłowej, Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz plakaty o odczytach. Dwie jednostki (229, 230) zawierają materiały (korespondencja, podania z załącznikami) w sprawie wyjazdu do Belgii.

Następna grupa II.B (j. 234-246) dotyczy działalności wydawniczej. Dwie jednostki (j. 234, 235) to fragmenty numeru „Wiadomości Meteorologicznych” z poprawkami Dobrowolskiego oraz różne artykuły z jego uwagami redakcyjnymi. Pozostałe jednostki dotyczą edycji różnych prac Dobrowolskiego w latach 1936-1953. Są to umowy wydawnicze oraz korespondencja z oficynami wydawniczymi.

Ostatnia część II.C (j. 247-249) to materiały działalności społecznej Dobrowolskiego w Towarzystwach Przyjaźni Polsko-Francuskiej i Polsko-Radzieckiej, Związku Literatów Polskich i Robotniczym Towarzystwie Przyjaciół Dzieci.

Kolejną grupę III (j. 250-260) stanowią materiały biograficzne. Zawiera ona dwie jednostki zbiorcze, do których sporządzono aneksy. Osobno zgrupowano dokumenty osobiste i urzędowe, legitymacje, dyplomy i odznaczenia. Pięć jednostek (j. 256-260) zawiera *Curriculum vitae* wraz z załącznikami w wersji polskiej i francuskiej. Ponadto znajdują się tu *Wspomnienia z dzieciństwa* oraz materiały dotyczące II Proletariatu.

Grupa IV (j. 261-263) to korespondencja przychodząca i wychodząca. Znajduje się w niej 186 listów do Dobrowolskiego oraz 34 listy od Dobrowolskiego do różnych adresatów. Do wszystkich jednostek zostały sporządzone aneksy zawierające nazwiska nadawców i adresatów korespondencji.

W grupie V (j. 264-273) – materiały o twórcy spuścizny – znajdują się nekrologi, kondolencje przesyłane żonie Zofii, artykuły wspomnieniowe, materiały dotyczące spraw związanych z przekazaniem spuścizny i pośmiertnym wydaniem prac oraz liczne artykuły o Dobrowolskim. Dwie jednostki (j. 269, 270) dotyczą obchodów 10. rocznicy śmierci oraz wystawy zorganizowanej w Muzeum Ziemi.

Grupa VI (j. 274) to dokumenty (Metryka urodzenia i chrztu oraz legitymacja) Zofii Dobrowolskiej oraz trzy listy Dobrowolskiego do żony.

Grupa VII (j. 275- 282) – materiały obce – zawiera prace różnych autorów. Należałoby tu zwrócić uwagę na dwie jednostki: 275 – pamiątkowy maszynopis o ekspedycji na statku „Małygin” oraz 282, w której znajdują się prace różnych autorów z uwagami i dopiskami Dobrowolskiego.

Grupa VIII (j. 283-299) to ikonografia. Znajdują się w niej fotografie, klisze, maski pośmiertne, rzeźby, w tym popiersie wykonane przez H. Nałkowską. Fotografie podzielono na 13 jednostek. Wyodrębnione zostały m.in. fotografie Dobrowolskiego (pojedyncze i grupowe), fotografie z wyprawy „Belgiki”, śnieżynki. Wśród fotografii są oryginalne zdjęcia z

rejsu „Belgiki”, zdjęcie A. de Gerlache’a z dedykacją, klisze, fotografie, plansze z fotografiami śnieżynek oraz album ze zdjęciami z wyprawy na Spitsbergen w 1934 r.

Ostatnią IX grupę (j. 300-368) stanowią załączniki. Podgrupa pierwsza IX..A (j. 300-310) to wycinki prasowe z lat 1927-1953 ułożone zgodnie z podziałem nadanym przez Dobrowolskiego.

Podgrupa druga IX..B (j. 311- 347) zawiera opracowaną i wydawaną przez Komisję „Belgiki” serię *Résultats du Voyage du S. Y. Belgica en 1897–1898–1899 sous le commandement de A. de Gerlache de Gomery*.

Podgrupę trzecią IX.C (j. 348-352) stanowią druki autorskie. Trzy jednostki to książki, a dwie zbiorcze (z aneksami) zawierają prace z dziedziny nauk przyrodniczych oraz prace popularnonaukowe.

W dwóch ostatnich podgrupach IX.D (j. 353-359) i IX.E (j. 360-368) znajdują się prace dedykowane Dobrowolskiemu oraz książki z jego biblioteki.

Po uporządkowaniu zespół tworzy 368 jednostek i obejmuje ok. 4 m.b. akt. Inwentarz zaopatrzone w 32 aneksy , które ukazują zawartość jednostek zbiorczych.

Przegląd zawartości inwentarza

I. Materiały twórczości naukowej	
A. Prace naukowe	
a. Nauki o Ziemi	1-12
b. Pedagogika	13-33
c. Filozofia i religioznawstwo	34-48
d. Zagadnienia socjologiczno-filozoficzne i ustrojowe	49-54
e. Inne	55-61
f. Nauka	62-69
B. Materiały warsztatowe	
a. Nauki o Ziemi	70-79
b. Pedagogika i psychologia	80-119
c. Filozofia i religioznawstwo	120-143
d. Logika	144-148
e. Zagadnienia ustrojowe i socjologiczne	149-161
f. Nauka	162-181
g. Inne	182-188
h. Spisy materiałów A.B.D.	189-195
II. Materiały działalności naukowej, wydawniczej i społecznej	
A. Działalność naukowa	
a. Meteorologia, Państwowy Instytut Meteorologiczny	196-201
b. Polaria, nauka o lodzie	202-212
c. Konferencje, kongresy, zjazdy, odczyty	213-219
d. Wolna Wszechnica Polska	220-222
e. Inne	223-233
B. Działalność wydawnicza	234-246
C. Działalność społeczna	247-249
III. Materiały biograficzne	250-260
IV. Korespondencja	
A. Korespondencja przychodząca	261-262
B. Korespondencja wychodząca	263
V. Materiały o twórcy spuścizny	264-273
VI. Materiały rodzinne	274
VII. Materiały obce	275-282
VIII. Ikonografia	283-299
IX. Załączniki	
A. Zbiór wycinków prasowych	300-310
B. <i>Resultats du Voyage du S. Y. Belgica en 1897-1898-1899</i>	311-347
C. Druki autorskie	348-352
D. Druki z dedykacjami	353-359
E. Książki z biblioteki A.B.D.	360-368
ANEKSY	

I. Materiały twórczości naukowej

A. Prace naukowe

a. Nauki o Ziemi

1. [Dziennik podróży na Antarktydę]

Druk. Warszawa 1962

1897-1899, rkp., l., sz., k. 214

2. *Dziennik podróży na Antarktydę*

Wersja pierwotna

b.d., masz., l., k. 331

3. Jw.

Maszynopis – pełny tekst

b.d., masz., l., k. 293

4. *Wyprawy polarne*

Egzemplarz pracy z uwagami i poprawkami autora

b.d., druk., l., k. 162

5. *Epopcja polarna*

Szpalty

b.d., druk., masz., l., k. 207

6. *O najpilniejszych potrzebach fizyki ziemskiej*

Fragmety: wstęp oraz rozdziały *O potrzebie specjalnych badań nad chmurami* i *O potrzebie specjalnych badań nad ruchem powietrza i wody po nierównościach terenu*

Druk. „Nauka Polska” 1929 T. 10

1929, masz., l., k. 41

7. *Osobliwości nauki o atmosferze*

Druk. „Wiedza i Życie” 1932 nr 9-8 i 10

1932, masz., l., k. 135

8. *Avant-propos*

b.d., rkp., masz., j. fr., l., k. 23

9. Artykuły różne z dziedziny glaciologii i kriologii

1935-1953, b.d., druk., rkp., masz., j. ang., fr., pol., l., k. 165. Aneks 1

10. *Umotywowanie potrzeby drugiego wydania „Historii naturalnej lodu”* (różne wersje)

b.d., rkp., masz., l., k. 315

11. *Historia naturalna lodu* – materiały do drugiego wydania

Fragmety pracy, przedmowa do *Glaciers* oraz tekst *From the Author's Preface to the Second (Photographic) Edition of the „Natural History of Ice”*

b.d., druk., rkp., masz., j. ang., fr., pol., l., k.

12. *Osobliwości pojęć biologicznych*

Druga część niepublikowanej pracy z biologii ogólnej

przed 1897, masz., l., k. 79

b. Pedagogika

13. *Reforma nauczania w szkołach średnich (Projekt utworzenia Wydziału Reform przy Sekcji Szkół Średnich)*

1918, masz., l., k. 31

14. Artykuły z dziedziny pedagogiki
1920-1933, druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., sz., k. 306. Aneks 2
15. *Psychologia i socjologia*
Fragmenty wykładów wygłoszonych w ramach kursu pedagogiki ogólnej na Wolnej
Wszechnicy Polskiej w latach 1927-1938
1927-1938, masz., l., k. 48
16. *O konieczności uruchomienia Instytutów Wyższej Kultury Umysłowej dla inteligentów* –
spis treści oraz wstęp; *Materiał programowy (Instytutu Wyższej Kultury Umysłowej)*
b.d., masz., l., k. 13
17. Trzy teksty dotyczące przedszkoli oraz TPD: *Dziecińce i przedszkola na wsi*,
Przemówienie dla instruktorów przedszkoli oraz wstęp do pracy Marii Szczawińskiej *Cel i*
zadania TPD
1946, b.d., rkp., masz., l., k. 31
18. Tłumaczenie trzech artykułów na język włoski: *Le forme moderne dell' ignoranza* (tekst
polski druk. „Twórczość” 1945 nr 5), *Le Università e gli Istituti scientifici quali scuole per gli*
studiosi di scienze pure e per gli studiosi di scienze pratiche (tekst polski druk. „Kuźnica”
1945 nr 4-5) oraz *Le Università e gli Istituti superiori considerati come scuole per gli*
scienziati „puri” e per gli scienziati „pratici” (tekst polski druk. „Kuźnica” 1945 nr 4-5)
1946, masz., j. wł., l., k. 85
19. Teksty pedagogiczne w języku angielskim
b.d., rkp., masz., j. ang. l., k. 124. Aneks 3
20. *Pisma pedagogiczne*
T. 1. *Wstęp* Janusza Ostrowskiego oraz nota od Komitetu Redakcyjnego
Druk. 1958
1956, masz., l., k. 121
21. Jw.
T. 1. *Ustrój oświatowy*
Fragmenty cz. I – *10-klasowe ogólnokształcące gimnazjum powszechne – zasadnicze*
zagadnienie naszej cywilizacji
b.d., masz., l., k. 237
22. Jw.
T. 1, cz. II. *Szkoły wyższe*
Egzemplarz niepełny
1956, masz., l., k. 124
23. Jw.
T. 1, cz. III. *Zagadnienie wykształcenia ogólnego inteligencji (Universitas Rediviva czyli*
instytuty wyższej kultury umysłowej)
1956, masz., j. ang., pol., l., k. 263
24. Jw.
T. 2. *Nowa Dydaktyka*
Fragmenty
b.d., rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 73
25. Jw.
T. 3. *Kodeks moralności umysłowej*
Egzemplarz roboczy
b.d., rkp., masz., l., k. 217
26. Jw.
T. 3. *Kodeks moralności umysłowej*
Egzemplarz roboczy

b.d., l., rkp., masz., k. 142

27. Jw.

T. 3. *Katalog czynności umysłowych*

Pierwowiez

b.d., rkp., masz., l., k. 218

28. Jw.

Egzemplarz roboczy

1950, b.d., rkp., masz., l., k. 218

29. Jw.

Egzemplarz roboczy

b.d., rkp., masz., l., k. 226

30. Jw.

Materiały robocze i duplikaty

1957, b.d., rkp., masz., l., k. 220

31. Jw.

Maszynopis opracowany przez Irenę Łukaszewicz i Janusza Ostrowskiego

b.d., masz., l., k. 221

32. *Code of the Intellectual Morality*

b.d., masz., j. ang., l., k. 171

33. *Catalogue of the Mental Action* (2 egz.)

b.d., masz., j. ang., l., k. 296

c. Filozofia i religioznawstwo

34. Dwa artykuły: „*Państwo*” Platona w związku z całokształtem jego filozofii; *Przyczynek do rozbioru problematu „materii i ducha”*

Druk. „Ateneum” 1897 pod pseudonimem A. D. Wolski

1895, 1897, masz., l., k. 139

35. *Odwieczna zagadka „materii i ducha”*

b.d., masz., l., k. 25

36. Dwa artykuły z dziedziny magiomistyki: *O duchach i bóstwach* oraz *Charakterystyka i ocena magiomistyki jako drogi poznania*

b.d., rkp., masz., j. ang., pol., l., k. 113

37. *Characterization and Assessment of Magico-mystics as a Path of Cognition*

b.d., masz., j. ang., l., k. 26

38. *Nowa Religia*

Cz. I. *O światopoglądach*

b.d., masz., l., k. 137

39. Jw.

Cz. II. *Główne objawienia naturalne ludzkości*

b.d., rkp., masz., l. k. 144

40. Jw.

Cz. III. *Nowa Religia*

b.d., rkp., masz., l., k. 90

41. Jw.

Cz. IV. *Inne punkty wyjścia do Nowej Religii*

Tekst, materiały robocze

b.d., rkp., masz., l., k. 79

42. Jw.

Cz. V. *Stare Religie, a Nowe Religie*

Tekst, materiały robocze

b.d., rkp., masz., l., k. 142

43. Jw.

Cz. VI. *Nowy człowiek*

b.d., rkp., masz., l., k. 36

44. Jw.

Cz. VIII. *Pseudojaskółki i jaskółki*

b.d., masz., l., k. 11

45. Jw.

Spisy rzeczy, uwagi do uzupełnień, przypisy

b.d., rkp., masz., l., k. 90

46. *Skrót tymczasowy charakterystyki Nowej Religii*

b.d., rkp., masz., l., k. 148

47. Dwa artykuły : *Nowa Religia i Nowa Religia a „oni”*

b.d., rkp., masz., l., k. 35

48. Trzy teksty w języku angielskim: *Characteristics of True Religion, What is meant by „world outlook”* oraz [St. Francis of Assisi]

b.d., masz., j. ang., l., k. 46

d. Zagadnienia socjologiczno-filozoficzne i ustrojowe

49. *Kapitalizm*

b.d., rkp., masz., l., k. 184

50. Dwa teksty: *Kapitalizm a „potrzeby” życiowe oraz Moralność kapitalistyczna*

b.d., rkp., masz., l., k. 45

51. *Nowoczesne narody – państwa*

b.d., masz., l., k. 35

52. *Studia nad charakterem Polaków. Osobliwości charakteru Polaków*

b.d., rkp., masz., l., k. 123

53. Jw.

Duplikaty

b.d., rkp., masz., k. 162

54. Trzy teksty: *Hasło naczelne dla Polski lub Oświata – hasłem naczelnym dla Polski, Samuel Zborowski i Słowacki jako myśliciel*

b.d., rkp., masz., l., k. 52

e. Inne

55. *Mój życiorys naukowy*

Odbitka z: „Nauka Polska” 1928 T. 14, z poprawkami i uwagami autora

1928, druk., opr., s. 151

56. Jw.

Wydanie drugie, wersja robocza

1947, druk., rkp., masz., l., k. 299

57. Jw.

Część pracy *Co to takiego jest „Nauka”* z przypisami

b.d., rkp., masz., l., k. 219

58. Jw.

Szpalty z poprawkami i uwagami A.B.D.

1948, druk., l., k. 130

59. Jw.

Maszynopis części pracy

b.d., masz., l., k. 371

60. Jw.

Maszynopis części pracy

b.d., masz., l., k. 390

61. Jw.

Pełny tekst

Druk. Warszawa 1958

b.d., masz., l., k. 552

f. Nauka

62. *Co to takiego właściwie jest nauka*

Różne wersje tekstu oraz materiały robocze

b.d., rkp., masz., l., k. 122

63. *What is Science? What is really Science?*

b.d., masz., j. ang., l., k., 71

64. *Nauka*

Rozdziały I-VI oraz materiały robocze

b.d., rkp., masz., j. ang., pol., l., k. 323

65. Dwa teksty: *Hipoteza i teoria naukowa* oraz *Nauka jako organizm*

b.d., rkp., masz., l., k. 39

66. [La science]

b.d., masz., j. fr., l., k. 18

67. *Co każdy w Europie wiedzieć powinien*

b.d., rkp., l., k. 18

68. Dwa teksty: *W czterdziestolecie wynalazku czołgu: Szymon Gelbaum i zagadnienie metody badania mechanizmu twórczości* (druk. „Odrodzenie” 1946 nr 19) oraz *S. Gelbaum. Par l'Historique à la Science des Idées*

1946, b.d., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 11

69. *O właściwej metodzie badania twórczości*

Fragment pracy *Mój życiorys naukowy*, tekst polski i angielski

b.d., rkp., masz., j. ang., pol., l., k. 37

B. Materiały warsztatowe

a. Nauki o Ziemi

70. Fizyka, chemia

Notatki rękopiśmienne

1905, 1906, rkp., j. fr., pol., l., k. 43

71. Nauki przyrodnicze – różne

Notatki rękopiśmienne

1903-1906, rkp., j. fr., niem., l., k. 34

72. Biologia – materiały różne

Notatki, wycinek prasowy, fragment tekstu

1912, 1938, 1947, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 9
73. Geografia – przegląd literatury podróżniczej
Notatki rękopiśmienne
b.d., rkp., l., k. 34
74. Henryk Arctowski, Eugeniusz Romer
Notatki, korespondencja, teksty dwóch artykułów A.B.D. o Arctowskim, druki, czasopisma,
wycinki prasowe
1925-1934, 1946, 1948, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., sz., k. 132
75. IV Konferencja Hydrologiczna Krajów Bałtyckich w Leningradzie w dniach 6-20 IX
1933
Notatki, brudnopis listu
1933, b.d., rkp., j. fr., ros., l., k. 12
76. *Walka o termin „kryologia”*. „Zarzuty” i odpowiedzi
Notatki rękopiśmienne
1952, b.d., rkp., j. fr., niem., pol., l., k. 12
77. Geofizyka, lód – materiały różne
Notatki, druki
1949, b.d., druk., rkp., j. ang., pol., l., k. 12
78. *Historia naturalna lodu* – materiały dotyczące drugiego wydania książki
Notatki, fragmenty opracowań, brudnopisy listów
1950-1953, b.d., rkp., masz., l., k. 68
79. Meteorologia, hydrologia, kriologia, geologia, geografia
Materiały bibliograficzne
1937, b.d., druk., rkp., masz., j. ang., fr., pol., l., k. 20

b. Pedagogika i psychologia

80. Dekret o organizacji nauki i szkolnictwa wyższego wraz z tezami referatów: S.
Kulczyński: *Zagadnienie organizacji nauki*; M. Jaroszyński: *Ogólne wytyczne reformy
programu studiów w szkołach wyższych*; J. Drewnowski: *Nauka i państwo*, oraz stanowisko
Związku Nauczycielstwa Polskiego w sprawie zasad reformy systemu kształcenia
b.d., masz., l., k. 13
81. Materiały dotyczące oświaty: tezy opracowania *Sprawy oświatowe* przedstawianego
premierowi Osóbce-Morawskiemu w maju 1945; fragmenty referatu dotyczącego oświaty
powszechnej; *Oświata po ukończeniu gimnazjum* (plan); *Curriculum oświatowe każdego
obywatela*
1945, b.d., rkp., masz., l., k. 16
82. Gimnazja powszechne – argumenty za utworzeniem, postulaty, umotywowanie, zarzuty
przeciwników
Notatki, fragmenty tekstów, tezy referatów
1934, b.d., rkp., masz., l., k. 64
83. Oświata ludowa – *Oświata ludowa i Do oświatowców*; praca J. Borejszy *Na rogatkach
kultury polskiej z uwagami A.B.D.*
Notatki, fragmenty tekstów, wycinki prasowe
1930, 1945-1949, b.d., druk., rkp., masz., l., sz., k. 82 + 31 s.
84. Oświata dla dorosłych
Notatki, wycinki prasowe, druki
1936, 1947-1950, b.d., druk., rkp., masz., l., sz., k. 44

85. Szkoły wyższe – klasyfikacja, wykłady, nauka, różne
Notatki rękopiśmienne
b.d., rkp., l., k. 26
86. *Universitas*
Wykształcenie ogólne; „Prawdziwy człowiek”; *Umysł, braki i potrzeby, cele*
Wykłady, plany, notatki
1935, 1937, b.d., rkp., l., k. 192
87. Jw.
Dydaktyka (i program), nauczycielstwo, amatorzy, propaganda i postulaty
Notatki rękopiśmienne
1936-1939, b.d., rkp., l., k. 174
88. Jw.
Umiejętność, sprawność pracy umysłowej – program; wychowanie, uczenie się, edukacja
Notatki rękopiśmienne
b.d., rkp., j. niem., pol., l., k. 97
89. Jw.
Ślepotą na ważność oświaty, lekceważenie; Oni o wychowaniu; Oni „reforma szkolna”
(*plusy*) i (*minusy*)
Notatki, wycinki prasowe
1938, 1939, 1945, b.d., druk., rkp., l., k. 64
90. Jw.
Gimnazja, programy, uczenie się; poszczególne przedmioty; język polski
Notatki, fragmenty tekstów
1920, b.d., rkp., masz., l., k. 42
91. Nowa dydaktyka – materiały różne
Notatki, wycinki prasowe
1933, 1946, 1950, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 67
92. Człowiek – *psychologia; rasy psychologiczne; typy; cudowne dzieci; młodzież; sylwetki; geniusze*
Notatki, wycinki prasowe
1916, 1930, 1933-1936, 1939, b.d., druk., rkp., j. fr., pol., ros., l., k. 135
93. Człowiek – motywy, wnioskowanie, wartościowanie, różne
Notatki rękopiśmienne
1926, 1949, b.d., rkp., j. fr., pol., l., k. 70
94. *Kodeks moralności umysłowej*
Materiały do wstępu; materiały ogólne, uwagi i uzupełnienia do *Małego kodeksu moralności umysłowej*
Notatki, fragmenty tekstów, wycinki prasowe
1947, 1950-1953, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 124
95. Jw.
Materiały ogólne dotyczące wad umysłowych; *Streszczenie wad i przywar umysłu (dawne)*
Notatki, wycinki prasowe
b.d., druk., rkp., l., k. 68
96. Jw.
Klasyfikacja, terminologia, definicje
Notatki rękopiśmienne
1949, b.d., rkp., j. fr., pol., l., k. 61
97. Jw.
Ogólna klasyfikacja grzechów umysłu, materiały ogólne dotyczące grzechów umysłowych

Notatki

b.d., rkp., masz., l., k. 25

98. *Kodeks moralności umysłowej; Katalog czynności umysłowych*

Dyskusje, postulaty, metody, dochodzenie, domniemanie, materiały ogólne, różne

Notatki, wycinki prasowe

1910, 1933, 1934, b.d., druk., rkp., l., k. 98

99. *Kodeks moralności umysłowej*

Tłumaczenie, interpretowanie, teorie

Notatki rękopiśmienne

1906, 1934, b.d., rkp., j. fr., pol., l., k. 28

100. Jw.

Nieprzyzwoitości umysłu

Notatki rękopiśmienne

b.d., rkp., l., k. 34

101. Jw.

Prostactwo umysłowe; Prostactwo ludu

Notatki, listy

1916, b.d., rkp., masz., l., k. 59

102. Kodeks: *Pseudo* – notatki z pracy Walthera Poppelreutera *Psychokratische Pädagogie*

b.d., rkp., j. niem., l., k. 97

103. Jw.

Pseudo – pseudokwestie, pseudozdania, pseudoanalogie, pseudonaukowość, pseudokrytycyzm

Notatki rękopiśmienne

1934, b.d., rkp., l., k. 129

104. Jw.

Frazeologia, tautologia; mowa, słowa

Notatki, wycinki prasowe

1934, 1935, 1945, 1946, 1951, 1953, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 153

105. Jw.

Pozory, pseudo – materiały różne

Notatki

b.d., masz., l., k. 20

106. Jw.

Bezmyślność, inercja

Notatki

b.d., rkp., masz., l., k. 28

107. Jw.

Ogólniki, ogólnikowość

Notatki rękopiśmienne

b.d., rkp., l., k. 147

108. Jw.

Ogólniki, ogólnikowość

Notatki, fragmenty tekstów

b.d., masz., l., k. 88

109. Jw.

Sugestie, sugestywność

Notatki, wycinki prasowe

b.d., druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 37

110. Jw.

Ślepotą umysłową, ślepotą na sprzeczności, ślepotą na oczywistości, niedostrzeganie ślepoty

Notatki, wycinki prasowe

1946, 1949, 1950, 1953, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 172

111. Jw.

Błędy rozumowania, błędy upodabniania; definicje

Notatki, wycinki prasowe

1936, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 70

112. Jw.

Błędy wartościowania

Notatki, wycinki prasowe

1946, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 16

113. Jw.

Skłonności umysłowe (popędy, instynkt, tendencje, dążenia itp.)

Notatki, wycinki prasowe

1938, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 38

114. Jw.

Skłonności umysłowe – materiały różne

Notatki

1951, b.d., rkp., masz., l., k. 72

115. *Kodeks moralności umysłowej; Katalog czynności umysłowych*

Skłonności umysłowe

Notatki, wycinki prasowe

1932, 1938, 1946, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 92

116. *Katalog czynności umysłowych*

Klasyfikacja czynności, materiały ogólne

Notatki

1949-1953, b.d., rkp., masz., k. 82

117. Jw.

Czynności przygotowawcze do rozwiązywania zagadnień; Czynności „strategiczne”, chwyt przy „atakowaniu” zagadnień; Pomysły; Dochodzenie; Przypuszczenia (= hipotezy);

„Intuicja” „Bystrość”; Sprawdzanie i wnioskowanie

Notatki rękopiśmienne

1905, b.d., rkp., j. fr., pol., l., k. 89

118. Jw.

Przegląd światopoglądów; „Myśl” (intelekt), a „uczucia”; Utrwalanie; analogie, szukanie i wychwytywanie różnic, wyodrębnianie

Notatki

b.d., rkp., masz., l., k. 83

119. Jw.

Materiały różne

Fragmenty tekstów, notatki

1948-1950, b.d., rkp., masz., l., k. 107

c. Filozofia i religioznawstwo

120. *Moje „F”, Materia i Duch*

Analiza, klasyfikacja, zagadnienia, różne

Notatki rękopiśmienne

przed 1897, 1903, 1923-1925, 1927, b.d., rkp., l., k. 66

121. Filozofia o nauce; filozofowie o nauce; filozofia a nauka; nauka a filozofia
Notatki, fragmenty tekstów
b.d., rkp., masz., l., k. 143
122. Filozofia i nauka
Notatki, wycinki prasowe
1930, 1946, b.d., druk., rkp., l., k.77
123. Filozofia
Klasyfikacja i geneza, teorie, różne
Notatki, fragmenty tekstów, „Czasopismo Przyrodnicze” 1929 z. 3-4 i 1930 z. 8
1929, 1930, 1950, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 133
124. Jw.
Geneza, teorie, światopoglądy, materiały ogólne, różne
Notatki, wycinki prasowe
1930, 1949, 1951-1953, b.d., druk., rkp., j. fr., niem., pol., ros., l., k. 212
125. Etyka
Notatki, wycinki prasowe
1946, b.d., druk., rkp., l., k. 21
126. Magiomistyka
Teorie, terminologia, skłonności, niezwykłości, materiały ogólne, różne
Notatki, wycinki prasowe
1933, 1949-1951, b.d., druk., masz., l., k. 96
127. Jw.
Ogólna charakterystyka, uczeni o magiomistyce, różne
Notatki rękopiśmienne
b.d., masz., l., k. 66
128. Magiomistyka – *Wiara i nadzieja*
Notatki rękopiśmienne
1926, b.d., rkp., l., k. 63
129. Magiomistyka a nauka, filozofia, religia; my, oni
Notatki, wycinki prasowe
1950, 1951, b.d., druk., rkp., l., k. 172
130. *Kler*
Notatki, wycinki prasowe
1949, 1950, b.d., druk., rkp., l., k. 18
131. *Nowa Religia*
Terminologia, przesłanki, postulaty, propaganda, wskazania, materiały ogólne
Notatki
1946, 1948, 1950, b.d., rkp., masz., l., k. 178
132. Jw.
Punkt wyjścia, dogmaty, pojęcia podstawowe, sformułowania, definicje, ewolucja
Notatki, fragmenty tekstów
b.d., rkp., masz., l., k. 194
133. Jw.
Idee, hasła, materiały różne
Notatki, fragmenty tekstów
b.d., rkp., masz., l., k. 164
134. Jw.
Światopoglądy
Notatki, fragmenty tekstów

b.d., rkp., masz., l., k. 155

135. Jw.

Dla pionierów Nowej Religii oraz Jaskółki i Pseudojaskółki; Nowa Religia a człowiek

Notatki rękopiśmienne

1946, 1947, b.d., rkp., l., k. 167

136. Jw.

Człowiek; śmierć, strach, wartość człowieka, nowy człowiek; Nowa Religia a życie

Notatki, fragmenty tekstów

b.d., rkp., masz., l., k. 193

137. Jw.

Człowiek – zdobywanie, zabieranie, wartościowanie, bohaterstwo

Notatki

b.d., rkp., masz., l., k. 131.

138. Jw.

Nowe Religie a Stare Religie; Nowa Religia a magiomistyka i filozofia

Notatki, fragmenty tekstów

1949, 1950, rkp., masz., l., k. 91

139. Jw.

Nauka, technika, sztuka

Notatki, fragmenty tekstów

1927, b.d., rkp., masz., l., k. 226

140. Jw.

Wychowanie; oświata

Notatki

b.d., rkp., masz., l., k. 20

141. Jw.

Kapitalizm

Notatki

1949, 1950, b.d., rkp., masz., l., k. 34

142. Jw.

Przypadki kliniczne

Opisy, korespondencja, notatki

1949, b.d., rkp., l., k. 22

143. Jw.

Literatura światopoglądowa

Wypisy

b.d., masz., j. ang., l., k. 21

d. Logika

144. Logika formalna

Logika formalna a logika realna, logika formalna a logika dialektyczna, logika dialektyczna

Notatki

1946, 1953, b.d., rkp., masz., l., k. 125

145. Logika realna

Klasyfikacja, materiały ogólne i różne

Notatki

1949-1953, b.d., rkp., masz., l., k. 265

146. Jw.

Materiały różne oraz broszura *La logique et la philosophie contemporaine* z notatkami i uwagami A.B.D.

Notatki, druk

1906, 1948-1953, b.d., druk., rkp., j. fr., pol., l., sz., k. 77

147. Jw.

Katalog, kodeks

Notatki

1950, 1952, b.d., rkp., masz., l., k. 96

148. Jw.

O zmyśle mięśniowym

Notatki

1946, 1950, 1953, b.d., rkp., masz., l., k. 66

e. Zagadnienia ustrojowe i socjologiczne

149. *Moja socjologia*

Materiały ogólne

Notatki rękopiśmienne, wycinki prasowe

1947, 1949, b.d., druk., rkp., j. niem., pol., l., k. 92

150. 1) *Kapitalizm etc.* 2) *Moja socjologia*

Notatki, wycinki prasowe

1936, 1946, 1949, b.d., druk., rkp., l., k. 97

151. Kapitalizm – materiały ogólne, geneza, dzieje, charakterystyka, kolektywizm, kapitalizm a nauka

Notatki, fragmenty tekstów, wycinki prasowe

1948-50, b.d., druk., rkp., l., k. 223

152. Kapitalizm

Materiały różne

Notatki

b.d., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 54

153. Jw.

Wycinki prasowe

1946-1948, druk., l., 37 szt.

154. Kapitalizm a religie; kapitalizm a chrześcijaństwo

Notatki, fragmenty tekstów

b.d., rkp., masz., l., k. 74

155. Kapitalizm a Nowe Religie

Notatki

b.d., rkp., masz., l., k. 47

156. Marksizm, socjalizm, komunizm

Notatki, fragmenty tekstów, wycinki prasowe

1946, 1950, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 155

157. *Polityka; Niemcy*

Notatki, wycinki prasowe

1946, b.d., druk., rkp., l., k. 42

158. *Żydzi i żydowskość Chrystusa*

Notatki rękopiśmienne

b.d., rkp., l., k. 16

159. *Główne osobliwości charakteru Polaków*

Materiały do pracy

Notatki, wycinki prasowe, druki – „Przyroda i Technika” 1928 z. 10; Skarabeusz: *Charakter Polaka*. „Problemy” 1947 nr 5

1928, 1936, 1944-1952, b.d., druk., rkp., masz., l., sz., k. 185 + 35 s.

160. Jw.

Fragmenty tekstu

b.d., rkp., masz., l., k. 76

161. Polska, Polacy

Materiały różne

Notatki, fragmenty tekstów

1950, b.d., rkp., masz., l., k. 41

f. Nauka

162. Organizacja nauki

Cele nauki, budżet, planowanie w nauce, organizacja, państwo a nauka, okólnik Ministerstwa Oświaty z 17 I 1950 r. w sprawie utworzenia instytutów i zespołów katedr, artykuł A.B.D. *O praktyczności nauk niepraktycznych i potrzebie Ministerstwa Nauki* („Odrodzenie” 17 II 1946)

Notatki, fragmenty tekstów, wycinki prasowe

1946-1950, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 62

163. Klasyfikacja nauk, pojęcia, definicje, geneza, ewolucja, rozstrzygnięcia, wnioskowanie, wpływ, wiedza, kształtowanie umysłu

Notatki rękopiśmienne, wycinki prasowe

1937, b.d., druk., rkp., j. fr., pol., wł., l., k. 186

164. Geneza i ewolucja nauki

Notatki, fragmenty tekstu

b.d., rkp., masz., l., k. 20

165. *Badanie Nauki*

Notatki, fragmenty tekstu

b.d., rkp., masz., l., k. 14

166. Nauki abstrakcyjne, konkretne; nauka i sztuka; nauka a świat

Notatki rękopiśmienne

1929, b.d., rkp., l., k. 54

167. Nauki konkretne, abstrakcyjne, praktyczne, czyste; metody, teorie naukowe, analogie, materiały różne

Notatki, fragmenty tekstów, wycinek prasowy

1946, 1949, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., pol., ros., l., k. 211

168. Materiały ogólne

Fragmenty tekstów, przypisy

b.d., rkp., masz., j. ang., pol., l., k. 61

169. Materiały różne

Notatki, fragmenty tekstów

1946, b.d., rkp., masz., l., k. 113

170. Naukowcy o nauce

Notatki, fragmenty tekstów

1946, b.d., masz., l., k. 36

171. *Nauka a oni, oni o Nauce*

Notatki

1928, 1947, b.d., rkp., masz., l. k. 30
172. Uczeń
Notatki, wycinki prasowe
1928, 1942, 1945, 1949, b.d., druk., rkp., j. fr., niem., pol., l., k. 84
173. Nauka i technika
Notatki, wycinki prasowe
1930, b.d., druk., rkp., masz., l., k. 76
174. Cuda, odkrycia
Notatki, wycinki prasowe
1924, 1937, 1943, 1944, 1946, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., niem., l., k. 94
175. Nauka a filozofia
Notatki, wycinek prasowy
1906, b.d., druk., rkp., j. fr., niem., pol., l., k. 113
176. Nauka a kapitalizm
Notatki
1949, b.d., rkp., masz., l., k. 43
177. Nauka i sztuka, ich związki, harmonia, analogie, prawdy
Notatki, wycinek prasowy
b.d., druk., rkp., j. fr., niem., pol., l., k. 82
178. Nauka, sztuka, literatura
Notatki, fragment książki *La vie Alberta Samaina* oraz dwa artykuły z „Pamiętnika Warszawskiego” 1931 z. 6 – M. Rakowska: *Dookoła Rimbauda* i T. Zieliński: *Antyk Nietzschego*
1931, 1948, 1949, b.d., druk., rkp., j. fr., pol., l., sz., k. 40
179. Twórczość
Badanie twórczości, uogólnienia, różne
Notatki
1953, b.d., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 28
180. Literatura i sztuka
Notatki, fragmenty wierszy
1953, b.d., rkp., masz., j. fr., pol., ros., l., k. 85
181. Materiały bibliograficzne
Druki różne, wypisy
1933, 1934, 1947, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., sz., k. 51

g. Inne

182. *Mój życiorys naukowy*
Projekt przedmowy do drugiego wydania i fragmenty rękopisu
b.d., rkp., l., k. 127
183. Jw.
Materiały różne
Notatki
1951, 1952, b.d., rkp., masz., l., k. 12
184. Materiały z różnych dziedzin
Zapiski dzienne z okresów: 3 I 1949-15 IV 1950, 29 I 1948-11 I 1954, 18 V 1951-21 I 1954
oraz notatnik
1948-1954, b.d., rkp., l., sz., k. 99
185. *Co zrobiłem; Co zdziałałem; Moje „Zdobycze”;* *Ja – Moje (odkrycia)*

Notatki rękopiśmienne

b.d., rkp., l., k. 24

186. Fragmenty dwóch tekstów: *Z pierwszego „Pierwszego Maja” w Polsce oraz O pokój*

b.d., rkp., masz., l., k. 5

187. Notatki różne

b.d., rkp., l., k. 15

188. Wykazy braków w dokumentacji, rękopisach, drukach

1951, 1953, b.d., rkp., l., k. 8

h. Spisy materiałów A.B.D.

189. *Pięć katalogów (zeszyty 1-5) opracowanych przez Janinę Stawę (wraz ze wskazaniem miejsca każdego numeru) i katalog katalogów*

1953, rkp., sz., 6 szt.

190. Spisy teczek oraz spis książek

1952, b.d., rkp., sz., zesz. 3

191. Spis teczek – pedagogika

b.d., rkp., sz., zesz. 1

192. Polaria – spisy

b.d., rkp., sz., zesz. 1

193. Spis maszynopisów – nauka, przednauka, filozofia, magiomistyka

b.d., rkp., l., k. 50

194. *Nowa Religia* – spisy

1946, rkp., l., k. 45

195. Spisy różnych materiałów

1951, 1952, b.d., rkp., l., k. 12

II. Materiały działalności naukowej, wydawniczej i społecznej

A. Działalność naukowa

a. Meteorologia, Państwowy Instytut Meteorologiczny

196. Międzynarodowy Komitet Meteorologiczny

Listy członków, program posiedzenia Komitetu w dniach 9- 14 IX 1929

1929, b.d., druk., masz., j.ang., fr., l., k. 7

197. Sprawozdania Państwowego Instytutu Meteorologicznego za lata: 1927-1928 (1 I 1927-31 III 1928), 1928 i pierwszy kwartał 1932 r.

1927-1932, druk., masz., l., k. 27

198. *Sześć lat pracy nad podniesieniem Państwowego Instytutu Meteorologicznego (1924-1930)* opracowanie A.B.D.

1930, masz., l., k. 21

199. Memoriał w sprawie PIM-u (fragmenty) opracowany przez A.B.D. dla Ministerstwa Komunikacji

1938, masz., l., k. 5

200. Korespondencja

Pismo Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 8 III 1927 w sprawie zasiłku na prace naukowe dla K. Lisowskiego oraz dwa pisma Ministerstwa Komunikacji do

A.B.D. z 19 X 1933 dotyczące spotkania z ministrem i z 12 III 1936 w sprawie wyjazdu do Krakowa

1927, 1933, 1936, masz., l., k. 3

201. Korespondencja w sprawie reaktywowania i organizacji PIM po wojnie. Pisma A.B.D., J. Matuszewicza, opracowanie A.B.D. *Sprawa „Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego”*

1945, 1946, rkp., masz., l., k. 29

b. Polaria, nauka o lodzie

202. Materiały dotyczące „Belgiki” oraz Komisji „Belgiki”

1933-1936, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 57. Aneks 4

203. Polskie wyprawy polarne

a. Artykuły, wycinki prasowe, mapy

1933-1938, 1950, druk., l., sz., k. 117, mapy, szt. 4. Aneks 5

b. Korespondencja A.B.D. oraz materiały różne

1930-1950, druk., masz., fotokop., j. fr., niem., pol., l., k. 80. Aneks 6

204. *Inicjatywa i walka Dobrowolskiego: 1. O uznanie osobnej nauki o lodzie i zjawiskach lodowych; kryologii. 2. O uznanie konieczności międzynarodowej organizacji kryologicznej. 3. O nadanie tej organizacji postaci Asocjacji kryologicznej*

a. Materiały różne (układ A.B.D.)

1934-1952, druk., rkp., masz., j. ang., fr., niem., pol., ros., l., k. 64. Aneks 7

b. Korespondencja

1934-1949, druk., rkp., masz., j. ang., czes., fr., pol., l. 20. Aneks 8

c. Druki i opracowania

1934-1948, b.d., druk., masz., j. ang., fr., l., sz., k. 54. Aneks 9

205. Międzynarodowa Komisja Śniegu i Lodu

a. Personalalia, programy posiedzeń, bibliografia

1935-1947, b.d., druk., masz., j. ang., l., k. 147. Aneks 10

b. Korespondencja

1934-1939, rkp., masz., j. ang., fr., l. 23. Aneks 11

206. *Komisja czy Asocjacja? „Śniegu i Lodu”, „Glacjologii” czy „Kryologii”*

b.d., rkp., masz., j. ang., pol., l., k. 21

207. Polska Komisja Kryologiczna

Lista członków, list inż. Dębskiego, A.B.D.: *Sur le problème de la réalisation d'une organisation cryologique internationale*

1936, 1939, druk., rkp., j. fr., pol., l., k. 17

208. *Do sprawy o katedry kryologii*

Korespondencja, notatki, tekst *Kryologia jako osobna nauka*

1940, 1949, 1951, b.d., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 29

209. Brytyjskie Towarzystwo Glacjologiczne

Spisy członków, programy spotkań

1946-1951, druk., masz., j. ang., l., k. 21

210. Polemika z Geraldem Seligmanem, prezesem Brytyjskiego Towarzystwa Glacjologicznego

1937, 1938, 1946-1951, b.d., druk., rkp., masz., j. ang., fr., pol., l., k. 48. Aneks 12

211. *1) Współpraca z kolegami z ZSRR. 2) Wypowiedzi wybitnych specjalistów o A. B. Dobrowolskim i jego pracach jako dowody jego kwalifikacji*

a. Materiały dotyczące poszczególnych uczonych

1906-1917, 1924-1937, b.d., druk., rkp., masz., fot., j. fr., pol., ros., l., fot. szt. 11, k. 93.

Aneks 13

b. Korespondencja, artykuły

1910, 1933-1939, 1945-1950, b.d., druk., rkp., masz., fot., j. fr., pol., ros., l., fot. szt. 2, k. 87.

Aneks 14

c. Materiały różne

Notatki, wycinki prasowe, zaproszenia do ambasady ZSRR

1927-1951, druk., rkp., masz., j. pol., ros., l., k. 14

212. Polskie Towarzystwo Geofizyków

Korespondencja z Komitetem Słowiańskim w Warszawie w sprawie pomocy w nawiązaniu kontaktów z uczonymi radzieckimi i w uzyskaniu wydawnictw z zakresu geofizyki oraz dwa pisma do Wszechzwiązkowego Towarzystwa Współpracy Kulturalnej z Zagranicą „BOKC” w Moskwie i Biblioteki Akademii Nauk ZSRR w tej samej sprawie

1950, rkp., masz., l., k. 14

c. Konferencje, kongresy, zjazdy, odczyty

213. Zjazd dla uczczenia pamięci D.I. Mendelejewa w Petersburgu w 1908 r.,

Skład komitetu, informacja o programie

1907, druk., j. ros., l., k. 2

214. Zjazdy Fizyków Polskich

Program II Zjazdu Fizyków Polskich w Krakowie 27-29 IX 1924; program III Zjazdu Fizyków Polskich we Lwowie 26-28 IX 1926 oraz streszczenia referatów A.B.D. i J. Wąsika *Zagadnienie ruchu powietrza i wody po nierównościach gruntu i Dalsze badania eksperymentalne dotyczące zagadnienia ruchu powietrza i wody po nierównościach gruntu* 1924-1928, druk., masz., l., k. 6

215. IV Konferencja Hydrologiczna Państw Bałtyckich w Leningradzie, wrzesień 1933

Programy

1933, druk., j. ang., fr., niem., ros., l., sz., k. 20

216. Konferencja Hydrologiczna Państw Bałtyckich w Rydze

Korespondencja między A.B.D. i P. Staeklem

1934-1938, rkp., masz., j. niem., ros., l., k. 17

217. Kongres Międzynarodowej Unii Geodezyjno-Geofizycznej w Edynburgu IX 1936

Regulamin delegacji polskiej

1936, masz., l., k. 2

218. Konferencje Międzynarodowej Asocjacji Hydrologii Naukowej w Oslo w 1947 r. i w Waszyngtonie w 1939 r.

Korespondencja

1946, 1947, masz., l., k. 5

219. Zaproszenia na kongresy, zjazdy, odczyty, sesje

1935-1953, druk., masz., j. fr., niem., l., k. 19

d. Wolna Wszechnica Polska

220. Zawiadomienia o posiedzeniach rad wydziałów, listy A.B.D. dotyczące organizacji zajęć 1936-1938, rkp., masz., l., k. 22

221. Opinie o pracach dyplomowych słuchaczy prof. Redlińskiej (Bartecki, Jurgielewiczowa, Karwowski, Sałata)

1934, b.d., rkp., masz., l., k. 35
222. Opinie o pracach oraz o pracownikach naukowych
1929, 1934, 1937, b.d., masz., l., k. 32. Aneks 15

e. Inne

223. Uniwersytet Warszawski
Korespondencja w sprawach personalnych, zawiadomienia o posiedzeniach Rady Wydziału oraz komisji, tematyka wykładów
1936, 1947-1953, rkp., masz., l., k. 48
224. Instytut Oświaty Pracowniczej
Program akcji oświatowej, protokół z zebrania Wydziału Oświatowego 20 V 1935, komunikaty prasowe, wykaz słuchaczy z 1936 r., plakat informacyjny Wolnego Studium Ogólnokształcącego na rok 1936/1937, zawiadomienia o odczytach i wykładach, plakaty o odczytach, korespondencja
1935, 1936, b.d., druk., masz., l., k. 29
225. Instytut Wyższej Kultury Umysłowej
Rozkład godzin i program
1938/1939, b.d., masz., l., k. 3
226. Towarzystwo Samokształcenia Filozoficznego i Naukowego
Wykaz odczytów oraz statut
1932, 1934, b.d., masz., l., k. 8
227. Informacja o działalności Polskiego Towarzystwa Geograficznego w 1930 r. oraz o posiedzeniu naukowym 6 II 1931
1931, druk., l., k. 2
228. Kasa im. J. Mianowskiego
Korespondencja dotycząca współpracy A.B.D. z Kasą
1923-1929, 1939, rkp., masz., l., k. 12
229. Protokół z posiedzenia Rady Szkół Wyższych z 16 X 1946 r. ze streszczeniem referatu A.B.D. *O organizacji nauki i ustroju szkolnictwa wyższego*
1946, masz., l., k. 12
230. Korespondencja w sprawie wyjazdu A.B.D. do Belgii w charakterze attaché kulturowego ad personam przy Ambasadzie R.P. w Brukseli
Podanie do MSZ wraz z umotywowaniem, pisma do J. Bermana i do O. Dłuskiego
1950, rkp., masz., l., k. 26
231. Podania A.B.D. wraz z umotywowaniem i załącznikami skierowane do Sekcji Naukowej Komisji Popierania Twórczości Naukowej i Artystycznej przy Prezydium Rady Ministrów oraz Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki w sprawie wyjazdu na stypendium do Belgii; podanie w sprawie delegowania na Kongres Międzynarodowej Unii Geodezyjnej i Geofizycznej w Brukseli
1950, 1951, rkp., masz., l., k. 53
232. Plakaty o odczytach A.B.D.: *Najpiękniejsze klejnoty natury* w Aninie 27 I 1935 i w Muzeum Pedagogicznym w Warszawie; *Nasze światła i cienie* w ramach Kursu Społeczno-Samorządowego w Warszawie; *Oświata inteligencka* na Uniwersytecie im. Józefa Piłsudskiego w Warszawie oraz *Wyprawy polarne* w ramach Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego w Warszawie
1935, b.d., druk., szt. 4

233. Praca dyplomowa W. Pentalskiego *Problem drugoroczności w szkołach podstawowych* (maszynopis i odbitka wraz z dedykacją z czasopisma „Higiena Psychiczna” 1936 nr 4-7) oraz uwagi A.B.D. i Michała Krasockiego o pracy 1936, 1937, druk., rkp., masz., l., sz., k. 148

B. Działalność wydawnicza

234. „Wiadomości Meteorologiczne”

Fragmety numeru wraz z poprawkami A.B.D.

b.d., druk., rkp., l., k. 8

235. Redakcja różnych artykułów

1928, 1930, b.d., rkp., masz., j. fr., pol., ros., l., k. 62. Aneks 16

236. Projekt umowy z Kasą im. Mianowskiego w sprawie sprzedaży *Wypraw polarnych*; korespondencja i umowa z Instytutem Wydawniczym „Biblioteka Polska” z 1939 r. dotycząca wydania *Epopoi polarnej*; umowa oraz korespondencja Cz. Centkiewicza i A.B.D. ze Spółdzielnią Wydawniczą „Wiedza”, później „Książka i Wiedza”, w sprawie wydania *Epopoi polarnej*

1939, 1945-1949, b.d., rkp., masz., l., k. 19

237. Dwa pisma „Książnicy Atlas” w sprawie przedruku fragmentu *Wypraw polarnych* w podręczniku szkolnym

1936, masz., l., k. 2

238. *Mój życiorys naukowy*

Umowa wydawnicza ze Spółdzielnią Wydawniczą „Wiedza” oraz korespondencja z „Wiedzą” i „Naszą Księgarnią” dotycząca wydania pracy

1946, 1949, rkp., masz., l., k. 4

239. *Najpiękniejsze klejnoty natury, Męczennicy polarni*

Korespondencja z lat 1936-1939 dotycząca honorarium, sprzedaży oraz umieszczenia na liście lektur szkolnych; umowy wydawnicze i korespondencja z PZWS w sprawie wydania, druku i honorarium

1936-1939, 1945-1952, rkp., masz., l., k. 25

240. *Amundsen*

Korespondencja w sprawie wydania i druku, umowa wydawnicza ze spółdzielnią „Wiedza”

1936-1939, 1945-1947, masz., l., k. 6

241. Umowa wydawnicza z wydawnictwem MON „Prasa Wojskowa” na pracę *Dookoła mej podróży polarnej* oraz korespondencja w sprawie wydania i druku pracy *Wspomnienia z podróży*

1949, 1950, rkp., masz., l., k. 22

242. *Glaciers structure and movement theories*

Korespondencja ze Spółdzielnią Wydawniczą „Wiedza”, a następnie „Książka i Wiedza”, w sprawie wydania pracy, specyfikacje

1948-1951, rkp., masz., l., k. 19

243. *Historia naturalna lodu*

Umowa wydawnicza i korespondencja ze Spółdzielnią Wydawniczą „Książka i Wiedza”, Wojskowym Instytutem Naukowym i Polską Akademią Nauk w sprawie drugiego wydania książki; listy od Władysława Szafera, Stanisława Małkowskiego, Alfreda Jahna, Romana Kozłowskiego i Jana Samsonowicza

1948-1953, rkp., masz., l., k. 22

244. Umowa wydawnicza z Instytutem Wydawniczym „Biblioteka Polska” z 7 II 1939 na wydanie metodyki pracy naukowej (ołówkiem dopisany tytuł *Praca umysłowa*); umowa z 27 VIII 1939 o odstąpieniu praw do druku pracy *Uwagi o sprawie kształcenia ogólnego* 1939, masz., l., k. 3

245. *Najważniejsze osobliwości charakteru Polaków*

Korespondencja z Warszawską Spółdzielnią Księgarsko-Wydawniczą „Światowid” w sprawie wydania pracy

1948, 1949, masz., l., k. 7

246. Korespondencja w sprawie wydrukowania artykułu *Co to takiego właściwie jest Nauka* (korespondencja zatytułowana przez A.B.D. *Dzieje pewnego artykułu*)

1948, 1949, rkp., masz., l., k. 6

C. Działalność społeczna

247. Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

Zaproszenia na zebrania, potwierdzenie wpłaty 2000 zł, plan ogólnokrajowej konferencji 27-29 I 1949

1945-1949, masz., l., k. 6

248. Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Francuskiej

Zawiadomienia o zebraniach, protokół z zebrania Komisji Współpracy Intelktualnej, notatki Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej

Informacja o organizowaniu koła na Uniwersytecie Warszawskim, komunikat koła przy Związku Literatów Polskich

1945-1950, rkp., masz., l., k. 17

249. Związek Literatów Polskich

Korespondencja i statut Związku

1951, b.d., druk., masz., l., sz., k. 9

III. Materiały biograficzne

250. *Wspomnienia z dzieciństwa*

b.d., masz., l., k. 45

251. Korespondencja z 1909 r. w sprawie przejścia przez zieloną granicę

1909, rkp., l., l. 2

252. Dokumenty osobiste i urzędowe

1885-1953, rkp., masz., j. fr., niem., pers., pol., ros., l., k. 80. Aneks 17

253. Dyplomy, legitymacje i odznaczenia

1899-1954, druk., rkp., masz., j. fr., pol., szt. 17. Aneks 18

254. II Proletariat

Wycinki prasowe, druki

1945-1950, druk., wycinków 4 + 71 s.

255. Ankieta personalna

1953, druk., rkp., l., k. 8

256. *Curriculum vitae Antoniego Bolesława Dobrowolskiego*

1949, 1953, b.d., rkp., masz., j. ang., pol., l., k. 245

257. Załączniki do *Curriculum vitae*

Działalność naukowa na polu nauk przyrodniczych, geofizycznych, sprawozdanie z podróży do Belgii i Anglii; opinie i wypowiedzi uczonych polskich i zagranicznych o A.B.D.

1948, 1949, b.d., rkp., masz., j. ang., fr., niem., pol., l., k. 110

258. Jw.

Bibliografie prac A.B.D.

1935, 1948, 1956, b.d., druk., rkp., masz., fotokop., l., k. 126

259. *Curriculum scientifique, Curriculum de l'activité scientifique*

b.d., rkp., masz., j. fr., l., k. 208

260. *Annexes au Curriculum scientifique*

1946, b.d., druk., rkp., masz., j. fr., l., k. 176

IV. Korespondencja

A. Korespondencja przychodząca

261. Korespondencja przychodząca, litery A-L

1903-1954, rkp., masz., j. ang., fr., niem., pol., ros., l. 80. Aneks 19

262. Korespondencja przychodząca, litery M-Z

1902-1953, b.d., rkp., masz., j. ang., czes., fr., pol., l. 105. Aneks 20

B. Korespondencja wychodząca

263. Korespondencja wychodząca

1907-1954, b.d., rkp., masz., j. fr., pol., l. 34. Aneks 21

V. Materiały o twórcy spuścizny

264. Nekrologi, artykuły wspomnieniowe

1954, druk., l., sz., wycinków 42

265. Kondolencje po śmierci A.B.D. przesyłane żonie Zofii

1954, 1955, rkp., masz., j. fr., pol., l. 9

266. Biogramy A.B.D., artykuły wspomnieniowe

1954-1996, b.d., druk., masz., j. ang., fr., pol., l., sz., k. 368. Aneks 22

267. Wycinki prasowe z artykułami dotyczącymi A.B.D.

1899, 1907-1909, 1948, 1954-1963, b.d., druk., l., wycinków 16

268. Trzy teksty dotyczące A.B.D.: „Przegląd Geograficzny” 1934-1935 z. 3-4 – fragment

Kroniki; J. Ostrowski: *Uwagi o haśle „Dobrowolski A.B.”* w „*Podręcznym leksykonie pedagogicznym*”; L. Sawicki: *Polska wyprawa glaciologiczna w 1938 roku na Spitsbergen*,

odb. z: „*Acta Geophysica Polonica*” 1959 Vol. 7 nr 3-4

1934, 1935, 1959, b.d., druk., masz., l., sz., k. 13

269. Materiały dotyczące obchodów 10-lecia śmierci A.B.D.

Sprawozdanie z zebrania Komitetu Organizacyjnego, korespondencja, listy zaproszonych gości

1964, 1965, rkp., masz., l., k. 43

270. Materiały dotyczące wystawy „Antoni Bolesław Dobrowolski – życie i dzieło” otwartej 27 III 1965 w Muzeum Ziemi PAN

Informacje o wystawie, teksty dokumentów, opisy eksponatów

1964, 1965, rkp., masz., l., k. 63

271. Korespondencja J. Ostrowskiego dotycząca spraw związanych z testamentem A.B.D. i przekładu na angielski *Historii naturalnej lodu* oraz listy St. Borkowskiej-Kmity i A.

Zbrożyny

1954-1958, rkp., masz., j. ang., fr., pol., l., l. 28

272. Korespondencja dotycząca pośmiertnego wydania w Polsce dzieł A.B.D.: *Dziennik wyprawy na Antarktydę, Mój życiorys naukowy, Wyprawy polarne, Pisma pedagogiczne*, oraz dwie krótkie recenzje książki *Mój życiorys naukowy* (jedna autorstwa A. Zbrożyny)

1957, 1958, b.d., rkp., masz., l., k. 33

273. Sprawa spuścizny naukowej A.B.D.

Materiały dotyczące zakupu przez Muzeum Ziemi zbioru fotograficznego „Śnieżynki” oraz projekt umowy z Archiwum PAN o zakupie spuścizny

1955, b.d., rkp., masz., l., k. 9

VI. Materiały rodzinne

274. Legitymacja Zofii Dobrowolskiej z 1948 r. wystawiona przez Uniwersytet Warszawski, tłumaczenie legalizowane z języka francuskiego wyciągu z Akt Rejestru Stanu Cywilnego miasta Liège – odpis aktu urodzenia i chrztu Zofii Agnieszki Ulińskiej; dwa listy A.B.D. do żony oraz list krewnego (prawdopodobnie wnuk brata)

1948, 1951, b.d., rkp., masz., l., k. 5 + legitymacja

VII. Materiały obce

275. *Ekspedycja na „Malgine*

Maszynopis z dopiskiem A.B.D.

b.d., masz., j. ros., l., k. 33

276. S.W. Kalesnik: *Obščaja gljaciologija*

1939, rkp., masz., j. ros., l., k. 24

277. B. Halicki: *Koncepcja i autosugestia w pracy naukowo-badawczej*

Odbitka pracy z dedykacją, maszynopis i tłumaczenie na język angielski

Druk. „Nauka Polska” 1947 T. 25

1947, b.d., druk., masz., j. ang., pol., l., sz., k. 50

278. J. A. Wąsik: *Uwagi do „Uwag” Pana A. B. Dobrowolskiego do pracy mojej „Wir przedni i zjawiska z nim stowarzyszone”* oraz list J. Wąsika do redakcji „Prac Geofizycznych”

1930, masz., l., k. 3

279. C. F. von Weizsäcker: *Indeterminizm (mikrofizyka)*

Tekst z dopiskami A.B.D.

Druk. „Zeitschrift für Physik” 1941

1941, masz., j. niem., l., k. 37

280. Prace różnych autorów z dziedziny nauk humanistycznych

1934, 1947-1952, rkp., masz., j. ang., fr., pol., l., k. 162. Aneks 23

281. Prace różnych autorów z dziedziny pedagogiki

1957, b.d., masz., l., k. 179. Aneks 24

282. Prace z różnych dziedzin nauki z dopiskami i uwagami A.B.D.

1927-1949, b.d., druk., j. fr., pol., l., sz., s. 261. Aneks 25

VIII. Ikonografia

283. Fotografie A.B.D.

1945, b.d., szt. 16

284. Fotografie z rejsu „Belgiki”

1897-1899, b.d., szt. 23. Aneks 26

285. Fotografie grupowe

- 1934, 1941, b.d., szt. 14. Aneks 27
286. Fotografie z pogrzebu A.B.D. oraz fotografie grobu
1954, b.d., szt. 8
287. Fotografie popiersia A.B.D. autorstwa J. Gardeckiego i H. Nałkowskiej
b.d., szt. 7
288. „Śnieżynki” – zbiór fotografii
Plansze szt. 127, fot. szt. 1339, klisze szt. 33
289. Fotografie – lód
b.d., szt. 22
290. Fotografie – chmury (w tym dwie fot. na kartach z opisem)
1923-1928, b.d., szt. 75
291. Fotografie – drzewa
1904, 1908, b.d., szt. 12
292. Fotografie z wystawy „Antoni Bolesław Dobrowolski – życie i dzieło” w Muzeum Ziemi PAN w Warszawie
1965, szt. 10
293. Zofia Dobrowolska, żona A.B.D.
b.d., szt. 3
294. Fotografie różne osobowe, na jednej S. Vincenz
1929, b.d., szt. 7
295. Pierwsza polska wyprawa polarna na Spitsbergen w 1934 r., zdjęcia fotogrametryczne dla celów pomiarowych, geologicznych, glaciologicznych i krajoznawczych wykonane przez kpt. A.R. Zawadzkiego w czasie od 21 VI do 5 IX 1934
Album z dedykacją dla A.B.D.
1934, fot. szt. 137
296. Klisze różne
1930-1934, b.d., szt. 25. Aneks 28
297. Popiersie A.B.D. – rzeźba wykonana przez H. Nałkowską
298. Dwa odlewy gipsowe głowy A.B.D.
299. Głowa A.B.D. z profilu (płaskorzeźba gipsowa)

IX. Załączniki

A. Zbiór wycinków prasowych

300. Pedagogika
1935-1953, b.d., druk., l., szt. 114
301. Nauka, wynalazki
1934, 1937-1953, b.d., druk., l., szt. 63
302. Postępy nauki i techniki
1945-1950, b.d., druk., j. niem., pol., l., szt. 230
303. Wycinki z różnych dziedzin
1927-1939, b.d., druk., l., szt. 57
304. „Wiadomości Literackie”
1930-1933, b.d., l., szt. 37
305. Okres wojny
1939-44, druk., l., szt. 41
306. Niemcy
1944-1951, b.d., druk., l., szt. 187

307. Różne kraje – sprawy naukowe
1945, 1946, b.d., druk., j. pol., ros., l., szt. 246
308. Wycinki z różnych dziedzin
1944-1953, b.d., druk., l., szt. 121
309. Kler
1951, 1953, b.d., druk., l., szt. 7
310. *Artykuły różne oraz tytuły artykułów (z których należy porobić notatki)*
1945, 1946, b.d., druk., rkp., l., szt. 31

B. *Résultats du Voyage du S. Y. Belgica en 1897-1898-1899 sous le commandement de A. de Gerlache de Gomery. Rapport scientifiques, publiés aux frais du gouvernement Belge, sous la direction de la Commission de la Belgica*

Volume I

311. G. Lecointe: *Travaux hydrographiques et instructions nautiques*. Anvers 1905

Volume II. Astronomie et Physique du Globe

312. G. Lecointe: *Étude des chronometres*. P. I. *Méthodes et Conclusions*. P. II. *Journaux et Calculs*. Anvers 1901

313. G. Lecointe: *Mesures pendulaires*. Anvers 1907

Volume III et IV. Météorologie

314. H. Arctowski: *Rapport sur les observations météorologiques horaires*. Anvers 1904

315. A. Dobrowolski: *Observations des nauges; La neige et le givre*. Anvers 1903

316. H. Arctowski: *Phénomènes optiques de l'atmosphère*. Anvers 1902

317. H. Arctowski: *Aurores australes*. Anvers 1901

Volume V. Océanographie et Géologie

318. H. Arctowski, H.R. Mill: *Relations thermiques*. Anvers 1908

319. M.J. Thoulet: *Détermination de la densité de l'eau de mer*. Anvers 1901

320. H. Arctowski, J. Thoulet: *Rapport sur les densités de l'eau de mer*. Anvers 1901

321. H. Arctowski: *Les glaces*. Anvers 1908

322. H. Arctowski: *Les glaciers*. Anvers 1908

323. A. Gilkinet, A. Pelikan, D. Sístek: *Petrographische Untersuchungen der Gesteinsproben*. T. I Anvers 1909, T. II Anvers 1912

Volumes VI, VII, VIII et IX. Botanique et Zoologie

324. H. van Heurck: *Diatomées*. Anvers 1909

325. C. Hartlaub: *Hydroiden*. Anvers 1904

326. E. von Marenzeller: *Madreporaria und Hydrocorallia*, Carlgren O.: *Actinariens*. Anvers 1903

327. H. Ludwig: *Seesterne*. Anvers 1903

328. R. Koehler: *Échinides et ophiures*. Anvers 1901

329. O. Bürger: *Nemertinen*. Anvers 1904

330. L. Böhmig: *Turbellariens*. Anvers 1908

331. O. Maas: *Medusen*. Anvers 1906

332. E. Hérouard: *Holothuries*. Anvers 1906

333. L. Černosvitov: *Oligochetes*. Anvers 1935

334. L. Giltay: *Pycnogonides*. Anvers 1935

335. J.G. de Man: *Nématodes libres*. Anvers 1904

336. A.W. Waters: *Bryozoa*. Anvers 1904

337. G.W. Müller: *Ostracodes*. Anvers 1906

338. W. Giesbrecht: *Copepoden*. Anvers 1902

339. E. Trouessart, A.D. Michael: *Acariens Parasites*; Simon E.: *Araignées et faucheurs*. Anvers 1903
340. *Insectes* (praca zbiorowa). Anvers 1906
341. L. Plate: *Scaphopoden*. Anvers 1908
342. P. Pelseener: *Mollusques (Amphineures, Gastropodes et Lamellibranches)*; L. Joubin: *Céphalopodes*. Anvers 1903
343. E. van Benden, M. de Selys-Longchamps: *Tuniciers*. Anvers 1913
344. L. Dollo: *Poissons*. Anvers 1904
345. E. Racovitza: *Cétatés*. Anvers 1908
346. H. Leboucq: *Organogénie des pinnipedes*. Anvers 1904
347. Fragment tomu zatytułowany *Seals*

C. Druki autorskie

348. *Wyprawy polarne*. Warszawa 1914
druk., opr., s. XVI + 359
349. *Historia naturalna lodu*. Warszawa 1923
druk. opr., s. 940
350. *Dziennik wyprawy na Antarktydę (1897-1899)*. Wrocław - Warszawa - Kraków 1962
druk., sz., s. XXV + 325
351. Prace i artykuły z zakresu nauk przyrodniczych.
1903-1953, druk., j. fr., pol., opr., sz., s. 489. Aneks 29
352. Prace popularnonaukowe
1932-1950, druk., sz., s. 335. Aneks 30

D. Druki z dedykacjami

353. Prace z różnych dziedzin
1904-1953, druk., j. ang., fr., pol., ros., szw., l., sz., s. 460. Aneks 31
354. *Wyprawy polarne*
Karty tytułowe, listy, tekst, mapa
1935-1937, 1947, druk., rkp., masz., l., k. 17. Aneks 32
355. A. de Gerlache de Gomery: *Quinze mois dans l'Antarctique*. Bruksela 1943
Książka z dedykacją syna autora
356. Karty tytułowe prac różnych autorów
Geofizyka, fizyka, meteorologia
1909-1950, druk., j. ang., czes., fr., niem., pol., ros., szw., l., k. 39
357. Jw.
Geologia
1932-1952, druk., j. czes., fr., pol., l., k. 12
358. Jw.
Geografia, biologia
1921-1950, druk., j. fr., pol., szw., l., k. 16
359. Jw.
Humanistyka
1915-1950, druk., j. ang., pol., l., k. 27

E. Książki z biblioteki A.B.D.

360. „Memorial de l'Office National Météorologique de France”: Schereschewsky, Wehrlé: *Les systèmes naugeux*. a. Texte, b. Photographies, c. Cartes. Paris 1923; Schereschewsky, Wehrlé: *La semaine internationale des nuages*. Paris 1926
361. *Atlas internationale provisoire des nuages et des états du ciel*. Paris 1926
362. *Atlas international des nuages et des états du ciel II. Atlas des nuages tropicaux*. Paris 1932
363. *Observations and Investigations Made at the Blue Hill Meteorological Observatory in the Year. 1927*.
364. U. Nakaya, J. Satô: *On the Artificial Production of Frost Crystals, with Reference to the Mechanism of Formation of Snow Crystals*
Odb. z: „Journal of Faculty of Science” The Hokkaido Imperial University. Series II vol. 1 No. 7. Sapporo 1935
365. „The Journal of Glaciology” March 1951 No. 9
366. B.P. Weinberg: *Led* (wewnątrz książki uwagi i podkreślenia A.B.D.)
367. R. Holzapfel: *Welterlebnis*. Jena 1928.
368. R. Holzapfel: *Panideal*. Cz. 1-2, Jena 1923, i wydanie polskie pt. *Wszechideal* w przekładzie J. Blumenfelda i S. Vincenza. Warszawa 1938 (wewnątrz książek uwagi A.B.D.)

ANEKSY

Aneks 1

j. 9. Artykuły różne z dziedziny glaciologii i kriologii

1. *Sur les théories relatives au processus de la congélation des eaux, et en particulier, à celui de la formation de la „glace de courant” et de la glace de fond (à propos de l’oeuvre de Devik)*
Druk. „Biuletyn Towarzystwa Geofizyków w Warszawie” 1935 z. 11-12
1935, druk., rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 14
2. *Encore sur les theories du „Frazil” et la glace de fond (Devik – Nybrant)*
b.d., masz., j. fr., l., k. 12.
3. *On the Problem Concerning the Realization of an International Cryological Organization*
1936, masz., j. ang., l., k. 44
4. *Quelques remarques à propos de la classification cryologique (bibliographique) proposées par Mr Faegri „News Letter” 1 Juni 1939*
1939, rkp., j. fr., l., k. 6
5. *Sur le probleme de la réalisation des publications cryologiques internationales*
Druk. „News Letter” VI 1939
1939, masz., j. fr., l., k. 7
6. *Attestation*
1947, rkp., j. fr., l., k. 5
7. *Sur les trois questions fondamentales de la glaciologie*
1948, rkp., masz., j. fr., l., k. 7
8. *Sur un probleme relatif à la pétrographie des glaciers*
1951, masz., j. fr., l., k. 4
9. *La pétrographie et la question de la ligne de côte des terres polaires*
Druk. „Acta Geologica Polonica” 1953 vol. 3
1953, masz., j. fr., pol., l., k. 22
10. *Les raisons et les buts de la fondation d’une société pour l’etude de la glace*
b.d., masz., j. fr., l., k. 9
11. *Structure de la glace et de l’eau*
b.d., rkp., j. fr., l., k. 2
12. *Sur la nécessité d’une monographie encyclopedique du H₂O solide*
b.d., masz., j. fr., l., k. 8
13. *Ważność badań kryologicznych*
b.d., rkp., masz., l., k. 18
14. *Wątpliwości dotyczące twierdzenia Tammanna i jego współpracowników o „samorzutnej krystalizacji” cieczy przechłodzonych (poza punkt topliwości)*
b.d., rkp., l., k. 3
15. [Pod koniec XIX wieku wysiłki wszystkich badaczy polarnych] – krótkie omówienie rejsu „Belgiki”
b.d., rkp., k. 4

Aneks 2

j. 14. Artykuły z dziedziny pedagogiki

1. *Nauka a oświata*

Referat wygłoszony na zjeździe poświęconym zagadnieniom organizacji rozwoju nauki polskiej

Druk. „Nauka Polska” 1920 T. 3

1920, druk., masz., l., k. 34

2. *Minimum oświaty szkolnej. O trzech kryzysach.*

Druk. „Wiadomości Literackie” 1932 nr 12

1932, masz., l., k. 16

3. *Minimum oświaty szkolnej. Nowy postulat społeczno-oświatowy*

Druk. „Wiadomości Literackie” 1932 nr 22

1932, rkp., masz., l., k. 60

4. *Niedostateczność dzisiejszej szkoły powszechnej*

Druk. „Droga” 1932 nr 5

1932, druk., masz., l., k. 63

5. *Sur l'insuffisance de l'école primaire et sur la nécessité de fonder une ligue internationale pour le minimum d'instructions scolaires*

Referat wygłoszony na Congres International de la Ligue de l'Education Nouvelle w Nicei

1932, rkp., j. fr., l., k. 12

6. *Zagadnienie szkoły powszechnej jako zasadnicze zagadnienie naszej cywilizacji*

Druk. „Przegląd Współczesny” 1932 t. I

1932, masz., l., k. 34

7. Referat na Congrès International de la Ligue de l'Education Nouvelle w Nicei

1932, rkp., j. fr., l., k. 2

8. *Minimum oświaty szkolnej. Post scriptum władz Związku Radzieckiego do moich artykułów*

Druk. „Wiadomości Literackie” 1933 nr 20

1933, rkp., masz., l., k. 51

9. *Minimum oświaty – 10-klasowa szkoła powszechna*

b.d., masz., l., k. 10

10. *Centralne zagadnienie oświaty*

b.d., masz., l., k. 15

11. [Moją próbę najogólniejszej klasyfikacji grzechów umysłowych]

b.d., rkp., l., k. 5

12. Odczyt w ZNP

b.d., rkp., l., k. 4

Aneks 3

j. 19. Teksty pedagogiczne w języku angielskim

1. *The Objection*

b.d., masz., l., k. 46

2. *Current Fallacies on Secondary Schools*

b.d., masz., l., k. 10

3. *On Criticisms and Reforme Pertaining to Secondary Schools*

b.d., masz., l., k. 6

4. *The Aims of Certain Subjects in High Schools*

b.d., masz., l., k. 10

5. *Pseudo-reforms of Education*

b.d., masz., l., k. 6

6. *On the Need of Pedagogical Archives in the Form of Lesson Protocole*

b.d., masz., l., k. 22

7. *Learning and Teaching of Science*

b.d., masz., l., k. 22

Aneks 4

j. 202. Materiały dotyczące „Belgiki” oraz Komisji „Belgiki”

1. Pismo od redakcji „Wiadomości Literackich” z 7 I 1933 z podziękowaniami za wypożyczenie materiałów na wystawę „Belgiki”

1933, masz., l., k. 1

2. Pisma Musée Royal d’Histoire Naturelle de Belgique, Commission de la „Belgica” z 14 XI 1935 i 19 XII 1936 wraz z opracowaniem M. P. Fauvela *Commandant de Gerlache, ses exploits polaires. Expedition Antarctique Belge*

1935, 1936, masz., j. fr., l., k. 30

3. Pismo A.B.D. z 29 XII 1936 do V. Van Straelena, dyrektora Muzeum Historii Naturalnej w Brukseli, dotyczące spraw związanych z Komisją „Belgiki” wraz z fragmentem artykułu *Avant-propos du rédacteur*

1936, rkp., masz., j. fr., l., k. 17

4. Pismo A.B.D. z 30 XII 1936 do ambasady belgijskiej w Warszawie

1936, masz., j. fr., l., k. 1

5. *Expédition Antarctique Belge. Résultats du voyage du S. Y. Belgica en 1897-1898-1899 sous le commandement de A. de Gerlache de Gomery. Rapports Scientifiques publiés aux frais du Gouvernement Belge, sous direction de la Commission de la Belgica*

Wykaz tomów i zeszytów

b.d., masz., j. fr., l., k. 6

6. Druk reklamowy i zamówienie na subskrypcję książki Ch. Pergameni *Adrien de Gerlache, pionnier maritime 1866-1934*

b.d., druk., j. fr., l., k. 2

Aneks 5

j. 203. Polskie wyprawy polarne

a. Artykuły, wycinki prasowe, mapy

Druki

1. J. Lugeon: *Polski Rok Polarny na Wyspie Niedźwiedziej*

Odb. z: „Przegląd Geograficzny” 1933 t. 13

2. S.Z. Różycki: *Wyprawa na Spitsbergen w 1934 rok*

Odb. z: „Przegląd Geograficzny” 1935 t. 15

3. *Polska wyprawa na Spitsbergen w 1934 roku*

Odb. z: „Wiadomości Służby Geograficznej” 1935 nr 1

4. A.B.D.: *W sprawie realizacji projektu Międzynarodowej Organizacji Kryologicznej*

Odb. z: „Biuletyn Towarzystwa Geofizyków w Warszawie” 1936 z. 13

5. „Taternik” 1936/7 R. 21; część numeru (s. 3-23) poświęconego wyprawie na Spitsbergen w 1934 r.
6. B. Halicki: *Trzecia polska wyprawa na Spitsbergen*
Odb. z: „Wiadomości Muzeum Ziemi” 1938 T. 1
7. R. Samoilovich: *Exploration of the Polar Part of USSR. in 1934 and the Sedowexpedition*
Okładka wraz z dedykacją odbitki z „Geografiska Annaler” 1935
8. Wycinki prasowe dotyczące tematyki polarnej
1934, 1950, druk., j. niem., pol., l., sz. 6

Mapy

9. Spitsbergen. Mapa opracowana na podstawie fotogrametrycznych zdjęć stereoskopowych wykonanych w czasie pierwszej polskiej wyprawy na Spitsbergen VI-VIII 1934
Wojskowy Instytut Geograficzny 1935, 1936, 1: 50 000, szt. 2
10. Spitsbergen. Mapa fotogrametryczna opracowana na podstawie stereoskopowych zdjęć naziemnych wykonanych przez kpt. A. R. Zawadzkiego w czasie pierwszej polskiej wyprawy na Spitsbergen VI-VIII 1934
b.d., 1:100 000
11. Grenlandia Zachodnia, strefa brzeżna lądolodu w okolicy fiordu Arfersiorfik. Pierwsza polska wyprawa na Grenlandię w 1937 r.
Wojskowy Instytut Geograficzny 1938, 1:50 000

Aneks 6

j. 203. Jw.

b. Korespondencja A.B.D. oraz materiały różne

1. Korespondencja w sprawie uczestnictwa A.B.D. w Komitecie Polarnym (listy: E. Romera i S. Hłaska do A.B.D. oraz A.B.D. do PAU w Krakowie)
1930, masz., l. 4, k. 5
2. Pismo Komitetu Organizacyjnego Polskiej Wyprawy Polarnej na Spitsbergen z 26 III 1934 do doc. dr. Adolfa Hoela, dyrektora Norges Svalbard- og Ishave Undersokeser, Oslo
1934, masz., niem., fotokop., l. 1, k. 18
3. S. *Bernadzikiewicz*: trzy listy Stefana i Tadeusza Bernadzikiewiczów do A.B.D. oraz wycinki prasowe dotyczące śmierci Stefana w Himalajach
1939, druk., masz., l. 3, k. 5.
4. Koło Wysokogórskie przy Oddziale Warszawskim Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego
17 II 1934
1934, masz., l. 1, k. 1
5. Staszek [Siedlecki?] 18 IV 1934
1934, rkp., l. 1, k. 1
6. Uczestnicy wyprawy na Spitsbergen: 13 VI, 14 VI, 2 VII, 23 VII, 2 IX 1934
1934, masz., l. 5, k. 6
7. Polska Agencja Telegraficzna 17 IX 1934
1934, masz., l. 1, k. 1
8. Dwa listy A.B.D. do uczestników wyprawy na Spitsbergen z 25 VIII 1934 i niedatowany.
1934, b.d., rkp., masz., l. 2, k. 2
9. S. Bernadzikiewicz, K. Narkiewicz i S. Siedlecki, Spitsbergen 1936

- 1936, rkp., l. 1, k. 1
10. Cz. Centkiewicz, Spitsbergen 1936
1936, rkp., l. 1, k. 1
11. S. Siedlecki, Grenlandia 1937
1937, rkp., l. 1, k. 1
12. Pocztówka od uczestników konferencji meteorologicznej w 1937 r.
1937, rkp., l. 1, k. 1
13. L. Sawicki, Spitsbergen 1938
1938, rkp., l. 1, k. 1
14. S. Bernadzikiewicz, B. Halicki, Spitsbergen 1938
1938, rkp., l. 1, k. 1
15. S. Bernadzikiewicz, Spitsbergen 1938
1938, rkp., l. 1, k. 1
16. S. Siedlecki 12 IV 1939
1939, rkp., l. 1, k. 1
17. J. N. Miller 5 III 1947
1947, rkp., l. 1, k. 1
18. Cz. Centkiewicz 27 XII 1948
1948, rkp., l. 1, k. 1
19. A. Jahn 9 I i 4 VIII 1948, 7 II 1950
1948, 1950, rkp., l. 3, k. 3
20. Program odczytu zbiorowego *Polski czyn polarny (wyprawa do Ziemi Torella na Spitsbergen)* zorganizowanego przez Komitet Propagandy Czynu Polskiego 3 XII 1934 w Warszawie
1934, druk., k. 2
21. *Conference des Directeurs à Varsovie, 6-13 IX 1935*. Secretariat de L'Organisation Meteorologique Internationale 1936 No. 29
1936, druk., j. fr., l., k.3
22. *Moja akcja polarna w kraju, w Belgii*
b.d., masz., l., k. 20
23. Wycinki prasowe dotyczące prac A.B.D.
b.d., druk., l., szt. 2

Aneks 7

j. 204. *Inicjatywa i walka Dobrowolskiego: 1. O uznanie osobnej nauki o lodzie i zjawiskach lodowych: kryologii. 2. O uznanie konieczności międzynarodowej organizacji kryologicznej. 3. O nadanie tej organizacji postaci Asocjacji kryologicznej*

a. Materiały różne (układ A.B.D.)

1. *Protokolle der I. Kuratoren- und Interessenten-Versammlung in der Universität Lettlands zu Riga am 16. Und 17. Juli und auf dem Dampfer „Hidrografs” am 19. Juli 1934* oraz materiały (notatki i listy) dotyczące zorganizowania I Międzynarodowego Kongresu o lodzie.

Listy: State's Institute of Hydrology; F. Markow, Leningrad 4 IX 1934, 21 V 1935; V.E. Liakhnitsky 21 i 30 IX 1934; Schweizerische Meteorologische Zentralanstalt Abteilung für Hydrologie, Zurich 8 X 1934; IV Conférence Hydrologique des Etats Baltiques Leningrad 20 X, 9 XI 1934, 16 I 1935
 1934, 1935, 1951, 1952, druk., rkp., masz., j. fr., niem., pol., ros., l., k. 17

2. *Przeciwnicy* – listy: J.E. Church, University of Nevada, President of the International Commission of Snow 27 I i 31 III 1934, 31 VIII 1939, 10 X 1940, 23 V 1946, 1 I 1947. 1934-1947, masz., j. ang., l., k. 11

3. *Congrès de Glace* – listy: Department of Physics, McGill University, Montreal 31 X 1934 i 31 I 1935; C.S. Wright, Admiralty Research Laboratory, Teddington Middlesex 23 V 1934; Department of Scientific Research & Experiment, Admiralty, SWI 5 XI 1934; Scott Polar Research Institute, Cambridge 22 XI 1934; G. Seligman 27 XI, 4, 5 i 11 XII 1934, 7 I, 2 IV, 15 i 27 V 1935
 1934, 1935, rkp., masz., j. ang., l., k. 18

4. *Walka o Asocjację (zarzuty ich)* – listy: A.B.D. 26 VI 1936; Merentutkimuslaitos Havsforskningninngsinstitutet, Helsingfors 30 VI 1936; J.E. Church VII 1938; P.B. Lapworth 24 VIII 1938; American Geophysical Union 22 III 1939; opracowanie J.E. Churcha *Objectives of the Section of Hydrology* z 1937 r.
 1936-1939, druk., rkp., masz., j. ang., fr., pol., l., k. 12

5. *Falszerze* – J.E. Church: *Report of the Committee on Snow 1935-36, 1937-38*
 1936, 1938, druk., j. ang., l., k. 6

Aneks 8

j. 204. Jw.

b. Korespondencja

1. Schweizerische Meteorologische Zentralanstalt, Zurich 26 X 1934
 1934, masz., j. fr., l. 1

2. Norges Svalbard- Og Ishavs-Undersokelser, Oslo 13 XI 1934; H.U. Sverdrup, Geofysiske Institutt, Bergen 16 VII 1936
 1934, 1936, masz., j. ang., fr., l. 2

3. J. Munch-Petersen, Professor ved den polytekniske Laereannsstalt Kobenhavn 20 XII 1934
 1934, rkp., j. fr., l. 1

4. H.T. Barnes, Mc Gill University, Montreal 31 XII 1934
 1934, rkp., j. ang., l. 1

5. R. Priestley, The University of Melbourne 27 II 1935; The University of Adelaide, 4 IV 1935
 1935, masz., j. ang., l. 2

6. J. Zukriegel, Geograficky Ustav, Karlovy University, Praha 15 VI 1935, 8 VIII 1936
 1935, masz., j. ces., l. 2

7. J.E. Church, President of the International Commission of Snow, 29 XI 1935
 1935, masz., j. ang., l. 1

8. A.L. Moesveld Hilversum 19 VI 1936; M. Pinkhof, Amsterdam 1 i 8 I 1935
 1935, 1936, rkp., masz., j. ang., fr., l. 3

9. Geografiska Institutet, Stockholm 21 VIII 1936
 1936, masz., j. ang., l. 1

10. Union Internationale de Géodésie et Géophysique, Association Internationale d'Hydrologie Scientifique 22 XII 1936; do listu dołączone odbitki z „Nature” 1940: *The New International Commission of Snow and Glaciers*, vol. 91, 29 III i *New International Commission of Snow and Glaciers*, vol. 145, 11 V 1936, 1940, druk., masz., j. ang., l. 1
11. J.E. Church, 10 VII 1939; A. R[...], 14 IV 1939 1939, rkp., masz., j. ang., pol., l. 2
12. A.B.D. , 25 VI 1939; J.E. Church, 16 IX 1937 1937, 1939, masz., j. ang., fr., l. 2
13. Schweiz. Gletscherkommission Lausanne 5 I 1949; do listu dołączony druk: *Union Géodésique et Géophysique Internationale, Sixième Assemblée générale*, Edynburg 14-25 IX 1936 1936, 1949, druk., masz., j. ang., fr., l. 1

Aneks 9

j. 204. Jw.

c. Druki i opracowania

1. *Comptes-Rendus et Mémoires des Commissions des Neiges et des Glaciers*. Association Internationale d'Hydrologie Scientifique. *Sixième assemblée générale à Edimbourg du 14 au 26 Septembre 1936*, Bulletin nr 22, 23 1938, druk., j. fr., l., 17
2. *Deuxième Assemblée de l'Association Internationale d'Hydrologie du 24 Septembre 1936* b.d., druk., j. fr., l., k. 6
3. *Commission des Neiges et des Glaciers. Procès-Verbal des Séances Tenues à Edimbourg* 1936, druk., j. fr., l., k. 5
4. *Final Joint Meeting of the International Commissions of Snow and of Glaciers, September 18, 1936 at 9:15 a.m.* b.d., druk., j., ang., l., k. 6
5. A.B.D.: *Cryosphère, cryologie, cryotechnique et la question de l'organisation internationale des études de la glace et des phénomènes liés à la glace*. Odb. z: „Biuletyn Towarzystwa Geofizyków w Warszawie” 1934 z. 9/10 1934, druk., j. fr., sz., k. 6
6. A.B.D.: *Sur le problème de la réalisation d'une organisation cryologique internationale* Odbitka z *Comptes-Rendus et Mémoires des Commissions des Neiges et des Glaciers à Edimbourg du 14 au 26 Septembre 1936*. Bulletin 23 1938, druk., j. fr., sz., k. 6
7. A.B.D. *Motions et thèses concernant le projet d'une organisation cryologique internationale* 1948, masz., j. fr., l., k. 4
8. „Transaction of the American Geophysical Union” – fragmenty 1935, 1937, druk., j. ang., l., k. 4

Aneks 10

j. 205. Międzynarodowa Komisja Śniegu i Lodu

a. Personalia, programy posiedzeń, bibliografia

1. Provisional Personnel International Commission of Snow Oct. 27, 1935
1935, rkp., masz., j. ang., l., k. 9
2. Provisional Personnel International Commission of Snow June 16, 1936
1936, masz., j. ang., l. k. 11
3. Program Commissions of Snow and Glaciers International Association of Scientific Hydrology at Edinburgh. September 14-16 and 18 1936
1936, masz., j. ang., l., k. 11
4. Provisional Program International Commission of Snow at Edinburgh, Scotland. September 14-16, 1936
1936, masz., j. ang., l., k. 7
5. Provisional Personnel International Commission of Snow and Glaciers. December 1936
1936, masz., j. ang., l., k. 25
6. Institutional Members
b.d., masz., j. ang., l., k. 1
7. International Commission of Snow and Glaciers. Registration and Corrections
b.d., masz., j. ang., l., k. 2
8. The Transactions of the International Commission of Snow and Glaciers. Edinburgh, September, 1936
1936, masz., j. ang., l., k. 4
9. „Transactions of the American Geophysical Union” – fragment
1936, druk., j. ang., l., k. 2
10. Minutes of a Meeting of „The Snow and Ice Association” held at Royal Geographical Society’s building at 5 p. m. on Friday, 23rd April, 1937
1937, masz., j. ang., l., k. 5
11. Minutes of a Meeting of the Association for the Study of Snow and Ice held at the Royal Geographical Society’s House at 5 p. m. on Tuesday, 26th October, 1937
1937, masz., j. ang., l., k. 6
12. Minutes of a Meeting of the Association for the Study of Snow and Ice held in the Oak Room, Hotel Great Central, Marylebone, London, N. W. 1
on Wednesday, 6th April, 1938 at 8³⁰ p. m.
1938, masz., j. ang., l., k. 6
13. International Commission of Snow, lista osób zaproszonych na spotkanie w Waszyngtonie we wrześniu 1939 r.
1938, masz., j. ang., l., k. 7
14. Provisional Programme of the International Commission of Snow, Washington, D.C., Sep. 4-15, 1939
1939, masz., j. ang., l. k. 4.
15. International Commission of Snow of the International Association of Scientific Hydrology. News Letter
1938, 1939, masz., j. ang., l., k. 35
16. Post Script
1940, masz., j. ang., l., k. 3
16. International Commission of Snow of the International Association of Scientific Hydrology. Supplemental Letter
1947, masz., j. ang., l., k. 9

Aneks 11

j. 205. Jw.

b. Korespondencja

1. A.B.D. do Prezydenta Międzynarodowej Komisji Śniegu J. E. Churcha, 10 V 1934
1934, rkp., j. fr., l. 1
2. J. E. Church do A.B.D., 10 i 15 II, 31 III, 11 XI 1935
1935, masz., j. ang., l. 5.
3. Sub-Commission on Polar Ice do członków Komisji, 14 VI 1935
1935, masz., j. ang., l. 1
4. A.L.Th. Moesveld do A.B.D., 24 VI 1935
1935, masz., j. ang., l. 1
5. Dr Smetana do J.E. Churcha, 27 XII 1935
1935, masz., j. ang., l. 1
6. J.E. Church do V.E. Liakhnitsky'ego, 16 V 1936
1936, masz., j. ang., l. 1
7. J.E. Church do A.B.D., 6 IX 1936 i 25 V 1937
1936, 1937, rkp., masz., j. ang., l. 2
8. J.E. Church do John Bartholomew and Sons, 31 VII 1937
1937, masz., j. ang., l. 1
9. D. La Cour do J.E. Churcha, 2 IX 1937
1937, masz., j. ang., l. 1
10. G. Seligman do J.E. Churcha, 19 IV 1938
1938, masz., j. ang., l. 1
11. J.E. Church do A.B.D., 3 VIII 1938, 14 II 1939
1938, masz., j. ang., l. 2
12. J.E. Church do W.H. Hobbsa, 23 II 1939
1939, masz., j. ang., l. 1
13. J.E. Church do członków Międzynarodowej Komisji Śniegu, 23 III 1939
1939, masz., j. ang., l. 1
14. List do dr. Ottona Lütchga, 14 IV 1939
1939, masz., j. ang., l. 1
15. Mercanton do J.E. Churcha,
b.d., masz., j. fr., l. 1
16. M. F. Dièner do dyrektora Instytutu Hydrografii w Warszawie
b.d., masz., j. fr., l. 1
17. A.B.D. do Międzynarodowej Komisji Śniegu
b.d., rkp., j. fr., l. 1

Aneks 12

j. 210. Polemika z Geraldem Seligmanem, prezesem Brytyjskiego Towarzystwa Glacjologicznego

1. Minutes of the Annual General Meeting of the Association for the Study of Snow and Ice 16 XII 1937 w Royal Geographical Society's House
1937, masz., j. ang., l., k. 7
2. Pismo A.B.D. z 10 II 1938 do G. Seligmana

- 1938, rkp., masz., j. fr., l., k. 6
3. Pismo G. Seligmana z 1 II 1946 do A.B.D.
1946, masz., j. ang., l., k. 4
4. „*Glaciologie*” et „*Cryologie*” (*Réponse a M. Gerald Seligman*)
1947, rkp., j. fr., l., k. 10
5. *Geneza i ewolucja Międzynarodowej Komisji Śniegu i Lodu i „Glaciological Society”*
1951, masz., l., k. 8
6. *Pour arriver à une théorie physique bien fondée du mouvement des glaciers*
b.d., rkp., masz., j. fr., l., k. 10
7. Dwa druki: *Address of dr Church* i *British Glaciological Society President’s Report*
b.d., druk., j. ang., l., k. 3

Aneks 13

j. 211. 1) *Współpraca z kolegami z ZSRR*. 2) *Wypowiedzi wybitnych specjalistów o A. B. Dobrowolskim i jego pracach jako dowody jego kwalifikacji*

a. Materiały dotyczące poszczególnych uczonych

1. Altberg: kartka pocztowa do A.B.D. z 1924 r.
1924, rkp., j. ros., l., k. 1
2. A. Berg: notatka z 1924 r. dotycząca *Historii naturalnej lodu*
1924, rkp., j. ros., l., k. 1
3. F. Bydin: pismo Państwowego Instytutu Hydrologicznego w Leningradzie z 1933 r. oraz dwa listy F. Bydina do A.B.D.
1933, 1936, rkp., masz., j. ros., l., k. 3
4. Lessing: list z 1933 r.
1933, rkp., j. ros., l., k. 1
5. P. Mołczanow: dwa listy Mołczanowa do A.B.D. z 1924 i 1925 r., notatka A.B.D. o odczycie Mołczanowa w Warszawie, zawiadomienie o uroczystościach 20-lecia pracy Mołczanowa, pismo „*Priroda*” (1928 nr 5) z artykułem Mołczanowa
1924-1936, druk., rkp., masz., j. pol., ros., l., k. 12
6. Rykaczew: dwa listy do A.B.D.
1907, rkp., j. ros., l., k. 3
7. P. Samojłowicz: dwa pisma w sprawie wysłania Samojłowiczowi *Historii naturalnej lodu*, dwa listy Samojłowicza do A.B.D., fotografia na statku „*Krasin*” (?) oraz dwie wizytówki
1928-1935, b.d., rkp., masz., fot., j. pol., ros., l., k. 6 + fot. szt. 1
8. W. Timonow: pięć listów do A.B.D., zaproszenie do Leningradu z 1937 r. na akademię dla uczczenia pamięci Timonowa, strony tytułowe trzech prac Timonowa z dedykacjami dla A.B.D. oraz odbitka z „*Biuletynu Towarzystwa Geofizyków w Warszawie*” (1937 z. 14) z notatką o Timonowie i listem A.B.D.
1933-1937, druk., rkp., masz., j. fr., pol., ros., l., k. 13
9. I. Tołmaczew: siedem listów do A.B.D.
1906-1917, rkp., masz., j. ros., l., k. 11
10. B. Weinberg: trzy listy do A.B.D., okładka pracy Weinberga z dedykacją oraz odbitka z tłumaczeniem artykułu A.B.D. *Oblačnyja sistemy i zakony gorizonta’nego raspredelenija oblakow*
1908, 1926, 1934, druk., rkp., j. pol., ros., l., k. 12
11. A. Wojejkow: dwa listy

1907, 1908, rkp., j. ros., l., k. 4

12. Breitfuss, W. Witkiewicz: dwa listy do A.B.D. oraz recenzja Witkiewicza z *Wypraw polarnych*

1924, 1926, 1932, druk., rkp., j. pol., ros., l., k. 3

13. P.A. Rittich, P. Mołczanow, F. Markow: Rittich – list do A.B.D. oraz odbitka pracy *Jak obserwować chmury*, Mołczanow – list do A.B.D., Markow – wizytówka oraz odbitka pracy *Wodnyj wopros w sowremennoj hudożestwennoj literature* z dedykacją autora

1924-1936, druk., rkp., j. pol., ros., l., k. 21

14. Fotografie: akcja ratunkowa na statku „Krasin” oraz J. Szmidt z „Czeluskina” na stacji w Warszawie

b.d., fot., szt. 10

Aneks 14

j. 211. Jw.

b. Korespondencja, artykuły

1. Kanceljarija wilenskago gubernatora - zezwolenie na wygłoszenie przez A.B.D. dwóch odczytów w Wilnie

1910, masz., j. ros., l., k. 1

2. Fragment listu W. Arnolda-Alabjewa dotyczący A.B.D.

1933, rkp., masz., j. pol., ros., l., k. 3

3. Fragment listu F. Lewinsona-Lessinga dotyczący A.B.D.

1933, rkp., j. ros., l., k. 2

4. Odbitka z „Biuletynu Towarzystwa Geofizyków w Warszawie” 1937 z. 14 z listem A.B.D. o W. E. Timonowie

1937, druk., j. fr., pol., l., k. 1

5. *Plan meždunarodnoj encyklopedji l'da* przygotowany przez A.B.D.

1934, rkp., j. ros., l., k. 10

6. Materiały dotyczące Konferencji Hydrologicznej Państw Bałtyckich w Rydze

1934, druk., masz., fot., j. fr., niem., ros., l., sz., k. 23, fot. szt. 2

7. Korespondencja dotycząca Konferencji Hydrologicznych Państw Bałtyckich w 1933 i 1935 r.

1933, 1935, druk., masz., j. fr., l., k. 4

8. A.B.D.: *Premier Congrès International pour l'étude de la glace, 1936. Projet de classement de problemes (Sections et Comissions)*

1936, rkp., j. fr., l., k. 2

9. Fragment z podręcznika uniwersyteckiego S.W. Kalesnika *Obščaja gljaciologija*

1939, rkp., j. ros., l., k. 1

10. *Próba kontaktu z kolegami sowieckimi i wydawcą Gosizdatem po wojnie*

Korespondencja, notatka

1945-1948, rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 7

11. Maszynopis artykułu *Uczni polscy w miesiącu pogłębiania przyjaźni polsko-radzieckiej* zamieszczonego w „Trybunie Ludu” z 15 XI 1949, odpisy korespondencji między Polskim Towarzystwem Geofizycznym a Biblioteką Akademii Nauk ZSRR, pismo w sprawie organizacji Koła Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej przy Związku Literatów Polskich

- 1949, 1950, rkp., masz., j. pol., ros., l., k. 6
12. Listy Anny Trojanowskiej, stypendystki w Leningradzie
1950, rkp., l., k. 14
13. Sprawa przekładu *Historii naturalnej lodu* na język rosyjski
b.d., rkp., j. ros., l., k. 7

Aneks 15

j. 222. Opinie o pracach oraz o pracownikach naukowych

1. Ocena pracy magisterskiej Z. Korczak *Wychowanie umysłowe na tle ośrodków zainteresowania*
1937, masz., l., k. 6
2. Opinia o pracy J. Mazura *Zarys wychowania w szkole średniej* według przedstawionej przez autora części rękopisu
b.d., masz., l., k. 3
3. Opinia o pracy dyplomowej P. Wysockiego *Psychopedologia zbiorowa, a zagadnienia pedagogiczne*
b.d., masz., l., k. 3
4. *Wniosek o mianowanie p. Marii Librachowej, docenta WWP profesorem tejże Wszechnicy 1929, 1934, masz., l., k. 12*
5. *Ocena działalności naukowej i pedagogicznej p. Mariana Odrzywolskiego kandydata na docenta W. W. P.*
b.d., masz., l., k. 8

Aneks 16

j. 235. Redakcja różnych artykułów

1. K. Jankowski: *O niezbędności pomiarów naukowych astro-geodezyjno-geofizycznych w Polsce*
1928, rkp., masz., l., k. 10
2. J. Lugeon: *Rok polarny 1932-1933 i współpraca Polski*
Druk. „Przegląd Geograficzny” 1930 T. 10
1930, rkp., masz., j. fr., pol., l., k. 30
3. W. Niebrzydowski: *75-lecie Głównego Obserwatorium Fizycznego w Leningradzie (Petersburgu)*
b.d., rkp., masz., j. fr., pol., ros., l., k. 18
4. E. Stenz: *Zjawisko halo*
b.d., rkp., l., k. 2
5. *Resumé do artykułu Szulca*
b.d., rkp., j. fr., l., k. 2

Aneks 17

j. 252. Dokumenty osobiste i urzędowe

1. Metryka urodzenia wystawiona w 1907 r.

2. Świadectwo szkolne z 1885 r.
3. Paszport perski z 1895 r.
4. Pisma Dyrekcji Muzeum Narodowego w Rapperswilu i Instytucji Stypendialnej Krystyna Ostrowskiego z lat 1896-1897 w sprawie stypendium
5. Dyplomy uniwersytetu w Liège z 1897 r. i z 1900 r.
6. Carnet de Mariage z 1905 r.
7. Swidotel'stvo (świadectwo) wydane przez wójta gminy Szymanów w 1908 r.
8. Swidotel'stvo (świadectwo) wydane przez gubernatora warszawskiego w 1909 r.
9. Odpis świadectwa z 1910 r.
10. Udostowienie – zgoda na wyjazd z Warszawy wydana przez komendanta miasta 29 VIII 1914
11. Udostowienie – zgoda na wyjazd do Szwecji z IX-X 1914 r.
12. Bestätigung. Die polnische Inspektion des Meldewesens zum polnischen Heere 21 VII 1917
13. Nominacja na urząd VI kategorii płacowej w Królewsko-Polskim Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z VIII 1918 r.
14. Zaświadczenie z 1921 r., podpisane przez nauczycieli b. szkoły średniej w Starej Wsi, potwierdzające pracę A.B.D. w latach 1907-1909
15. Zaświadczenie o pracy w 1917 r. wydane w 1921 r. przez szkołę im. Wojciecha Górskiego
16. Zaświadczenie o pracy w latach 1911-1914 wydane w 1921 r. przez ośmioklasową Wyższą Szkołę Realną Zgromadzenia Kupców w Łodzi
17. Zaświadczenie o pracy w latach 1910-1911 wydane w 1921 r. przez ośmioklasową Wyższą Szkołę Realną w Warszawie
18. Pismo ministra rolnictwa i dóbr państwowych z 30 XI 1922 o nadaniu tytułu korespondenta PIM
19. Pismo Dyrekcji Pocztovej Kasy Oszczędności z 11 IV 1923 informujące o przyjęciu do pracy
20. Pismo ministra rolnictwa i dóbr państwowych z I 1924 o nominacji na stanowisko kierownika Wydziału Aerologiczno-Wojskowego PIM
21. Pismo ministra rolnictwa i dóbr państwowych z 12 I 1925 o nominacji na stanowisko kierownika Wydziału Stacji i wicedyrektora PIM
22. Pismo PAU z 18 VI 1925 o mianowaniu A.B.D. współpracownikiem Komisji Fizjograficznej PAU
23. Pismo ministra rolnictwa i dóbr państwowych z 15 II 1926 o przyznaniu dodatku naukowego
24. Pismo ministra rolnictwa i dóbr państwowych z 28 III 1926 o powołaniu A.B.D. na członka Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych
25. Pismo PAU z 18 V 1926 o mianowaniu A.B.D. współpracownikiem Komisji Geograficznej PAU
26. Pismo ministra rolnictwa i dóbr państwowych z 9 IV 1927 o mianowaniu A.B.D. członkiem Komisji Kwalifikacyjnej PIM
27. Pismo ministra rolnictwa z 6 VIII 1927 o zatwierdzeniu A.B.D. w służbie państwowej
28. Nominacja na stanowisko dyrektora PIM z 28 I 1928 podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej
29. Pismo Ministra Rolnictwa z 28 II 1928 o przyznaniu medalu Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości
30. Pismo ministra rolnictwa z 30 III 1929 o mianowaniu A.B.D. członkiem Komisji Kwalifikacyjnej PIM

31. Pismo podpisane przez Prezydenta, Prezesa Rady Ministrów i ministra rolnictwa z 12 VI 1929 o zmianie stopnia służbowego
32. Pismo ministra rolnictwa z 2 IX 1929 o przeniesieniu na emeryturę
33. Pismo ministra rolnictwa z 5 X 1929 o przyznaniu uposażenia emerytalnego
34. Pismo ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego z 26 XI 1929 o mianowaniu A.B.D. członkiem komisji do spraw związanych z udziałem Polski w Stałej Międzynarodowej Radzie do Badań Morza
35. Pismo rektoratu Wolnej Wszechnicy Polskiej z 10 IX 1930 o mianowaniu A.B.D. członkiem i przewodniczącym komisji egzaminacyjnej egzaminu na nauczyciela szkół średnich
36. Pismo ministra rolnictwa z 13 XI 1931 o zmianie wysokości emerytury
37. Pismo Ministerstwa Skarbu z 7 III 1933 o zaliczeniu do okresu wysługi emerytalnej dodatkowych lat pracy
38. Pismo Wolnej Wszechnicy Polskiej z 16 V 1934 w sprawie wykładów i honorarium
39. Pismo Ministerstwa Skarbu z 16 I 1936 o zmianie wysokości emerytury
40. Pismo Senatu Wolnej Wszechnicy Polskiej z 1 VII 1937 informujące o zatwierdzeniu przez ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego tytułu profesora zwyczajnego
41. Pismo Ministerstwa Skarbu z 22 IV 1938 o zmianie wysokości emerytury
42. Pismo Abteilung Bauwesen Wasserstrassen Amt des Generalgouverneurs z 19 VII 1940 w sprawie Towarzystwa Geofizyków
43. Pismo Stadthauptmanna z 8 III 1943 w sprawie Towarzystwa Geofizyków
44. Pismo Stadthauptmana z 12 II 1944 w sprawie Polskiego Koła Polarnego
45. Pismo ministra oświaty z 30 VIII 1946 z propozycją objęcia stanowiska dyrektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku Oliwie
46. Umowa o pracę na stanowisku profesora zwyczajnego kontraktowego w Katedrze Pedagogiki zawarta między Rektorem UW i A.B.D. 3 III 1947
47. Pismo Prezydenta RP z 24 III 1948 mianujące A.B.D. profesorem zwyczajnym pedagogiki na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego
48. Pismo Ministerstwa Oświaty z 21 IV 1948 w sprawie określenia obowiązków na uniwersytecie
49. Pismo Ministerstwa Oświaty z 12 VIII 1948 o przedłużeniu okresu pracy na rok akademicki 1948/1949
50. Pismo Państwowego Zakładu Emerytalnego z 20 IX 1948 o utracie praw emerytalnych w związku z pracą na UW
51. Pismo Ministerstwa Oświaty z 4 VIII 1949 o przedłużeniu okresu pracy na rok akademicki 1949/1950
52. Pismo Prezydenta RP z 9 IV 1952 powołujące A.B.D. na stanowisko członka tytularnego PAN
53. Zaświadczenie Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki z 21 XII 1953 o uzyskaniu przez A.B.D. stopnia doktora nauk przyrodniczych

Aneks 18

j. 253. Dyplomy, legitymacje i odznaczenia

Dyplomy

1. Léopold II, Roi des Belges – dyplom nadania Dobrowolskiemu tytułu Kawalera Orderu Leopolda z 1899 r.
2. Société Royale de Géographie d'Anvers – dyplom nadania tytułu członka korespondenta z 1899 r.
3. Léopold III, Roi des Belges – dyplom przyznania Orderu Korony

Legitymacje

4. Dowód osobisty z 1922 r.
5. Kennkarte 1942-1945
6. Legitymacja członkowska Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik” z 1946 r.
7. Karta członkowska ZAIKS 1946-1947
8. Karta członkowska Związku Zawodowego Literatów Polskich z 1947 r.
9. Tymczasowa legitymacja ubezpieczeniowa z 1947 r.
10. Legitymacja Klubu Literatów PZPR przy wydawnictwie „Książka i Wiedza” z 1949 r.
11. Legitymacja członkowska Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej z 1950 r.

Odznaczenia

1. Order Króla Leopolda z 1899 r.
2. Krzyż Komandorski OOP z 22 VII 1951
3. Krzyż Komandorski OOP z Gwiazdą z 30 IV 1954
4. Medal pamiątkowy z okazji rocznicy rejsu „Belgiki” 1909 r.
5. Medal z literami L. M. B. i B. Z. B.
6. Medal z popiersiem Eduarda van Bendena

Aneks 19

j. 261. Korespondencja przychodząca, litery A-L

Arnold-Alabieff W.	1936	1. 1
Bader Henri	1952	1. 1
Baird P. D.	1951, 1952	1. 3
Bardach Artur	1936	1. 2
Battle W. R. B.	1950	1. 2
Bauer A.	1953	1. 1
Benden van Eduard	1906, 1907	1. 2
Bertram G. C.	1950	1. 1
Bishop of Portsmouth	1953	1. 1
Blaton Jan	1945-1947	1. 3
Blumenfeldowa Stanisława	1935	1. 2
Bohuszewicz Zofia	1945, 1946	1. 12
Borowik Józef	1951	1. 1
Bóbr Irena	1946	1. 2
Brun Albert	1934	1. 1
Bruner L.	1926, 1929	1. 2
Cabinet du Ministre Sciences et Arts, Bruxelles	1920	1. 1
Comité Météorologique International	1929	1. 1
Department of Transport, Union of South Africa	1954	1. 3

„Dom Książki”	1951	1. 1	
Dorsey N. Ernst	1950	1. 1	
„Geographical Magazin”	1936	1. 3	
Gerlache de A.	1930-1933	1. 5	
Gerlache de E.	1935		1. 2
Haberkantówna [?] Wanda	1919	1. 1	
Hallberg	1916	1. 2	
Holmberg Arne	1946, 1954	1. 2	
Institut d’Hydrologie, Zurich	1936	1. 1	
Institut für Meteorologie und Geophysik der Universität Innsbruck	1952	1. 1	
Institute of Sociology, London	1937	1. 1	
Instytut Badań Literackich	1948	1. 1	
Jarząbek B.	1950	1. 1	
Jezierski W.	1903	1. 1	
Jur[...]	1948	1. 1	
Kapuściński W.	1938	1. 1	
„Klub Neopickwickistów”	1948	1. 1	
Koeliehen Jankowie	1933	1. 1	
Koło Krajoznawcze młodzieży prywatnego gimnazjum koedukacyjnego im. L. Sternbacha w Drohobyczu	1935	1. 1	
Komitet Słowiański w Polsce	1950		1. 1
Kormanowa Żanna	1945	1. 1	
Kotarbiński Tadeusz (odpis)	1937	1. 1	
Kubik Stanisław	1935	1. 1	
Lancaster A.	1908	1. 1	
Lecointe G.	1907	1. 1	
Liliequist G.	1953	1. 1	
Lugeon Jean	1946, 1949, 1953	1. 3	

Aneks 20

j. 262. Korespondencja przychodząca, litery M-Z

Magistrat m. st. Warszawy	1921	1. 1	
Majewski [?] Stanisław	1907	1. 1	
Massey B. W. A.	1947- 1950	1. 13	
Massey J. H.	1947	1. 1.	
Meier Mark	1951	1. 1	
Meteorologiska Observatorium kungl. Universitet Uppsala	1906	1. 1	
Michalski Stanisław	1929-1948	1. 14	
Ministerstwo Oświaty	1949	1. 1	
Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	1921, 1925, 1927	1. 3	
Muzeum Ziemi	1948	1. 1	
„Naokoło Świata”	1902	1. 1	
Natanson Władysław	1908	1. 1	
Norinder Harald	1953	1. 1	

Nye J. F.	1952	1. 1	
„Odrodzenie”	1945	1. 2	
Ostwin Ostap	1936	1. 1	
Oszelda Władysław	1945	1. 1	
Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych	1950		1. 1
Państwowy Instytut Meteorologiczny	1922		1. 1
Państwowy Instytut Wydawniczy	1949	1. 1	
Pentalski	1938	1. 1	
Pieńkowski [?]	1951		1. 2
Pinkhof M.	1927	1. 1	
„Polskie Pismo i Książka”	1949	1. 1	
Polskie Towarzystwo Fizyczne, Zarząd Główny	1945	1. 1	
Pol[...]	1945	1. 1	
Porzeziński Tadeusz	1945	1. 1	
„Prasa Wojskowa”	1949, 1950	1. 3	
„Problemy”	1950	1. 1	
Prószyński Aleksander	b.d.	1. 1	
„Przegląd Socjalistyczny”	1946	1. 1	
Revue Bleue, Revue Scientifique, Paris	1932, 1933	1. 4	
Romer E.	b.d.	1. 1	
Rygier	1936	1. 1	
Schulz [?]	1952	1. 1	
Sejm R. P.	1929	1. 1	
Sharp Robert	1951, 1953	1. 2	
Société Française de Minéralogie	1931	1. 1	
Sprusiński Stanisław	1942	1. 1	
The Stefansson Library, New York	1949	1. 1	
Szaniawski Ignacy	1945	1. 1	
Szipper Henryk	1943	1. 1	
Telega Stanisław	1948, 1949	1. 3	
Tison L. J.	1952	1. 1	
„Twórczość”	1945, 1946	1. 3	
„Tygodnik Ilustrowany”	1906	1. 1	
Tysz Władysław	1948	1. 1	
Uniwersytet w Liège	1923	1. 1	
Urman Emil	b.d.	1. 1	
Whyte A.	1949	1. 1	
Wiceprezydent m. st. Warszawy	1949	1. 1	
„Wiedza i Życie”	1932	1. 1	
Wojeński Teofil	1945	1. 1	
Wundheiler [?] Aleksander	1936	1. 1	
Zawadzki	1938	1. 1	
Zubrzycki Tadeusz	1930	1. 1	
Zukriegel Josef	1935	1. 1	
W. B.	1936	1. 1	
WHD	1937	1. 3	
W. N[...]	b.d.	1. 1	
Beata	b.d.	1. 1	
Rycho	1927	1. 1	

Nadawca nieznany 1935, b.d. 1. 2

Aneks 21

j. 263. Korespondencja wychodząca

Biblioteka W.	1928	1. 1	
Biernawski W.	1934		1. 1
Blaton J.	1945	1. 1	
Borkowska Stanisława	1953	1. 1	
Deeley R. M.	1934, 1935	1. 3	
Dembowski J.	1954	1. 1	
Fleming W.L.S.	1939	1. 2	
„Geographical Magazin”	1936	1. 1	
Gerlache A. de	1930	1. 1	
Jottrand Lucien	1950	1. 1	
Kapituła Orderu Odrodzenia Polski	1923	1. 1	
Kotarbiński Tadeusz	1937	1. 1	
„Książka i Wiedza”	b.d.	1. 1	
Meinzer O. E.	1934	1. 1	
Michajłow Wł.	b.d.	1. 1	
Minister oświaty [?]	1946	1. 1	
Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	1935	1. 1	
„Nasza Księgarnia”	1949	1. 1	
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	1927	1. 1	
Wade Alton	1936, 1939	1. 2	
Wigura Stanisława	1907	1. 1	
Joasia	b.d.	1. 1	
Petr Petrowič	b.d.	1. 1	
Wsewolod Ewgenič	b.d.	1. 1	
Adresat nieznany	1934-1939, b.d.	1. 6	

Aneks 22

j. 266. Biogramy A.B.D., artykuły wspomnieniowe

1. I. Bóbr-Modrakowa: *Antoni Bolesław Dobrowolski 1872-1954*

b.d., druk., l., k. 4

2. Cz. Centkiewicz, T. Kopcewicz: *O życiu i działalności naukowej prof. A. B. Dobrowolskiego*

b.d., druk., l., k. 4

3. A. Centkiewiczowa: [Dobrowolski Antoni Bolesław]

b.d., masz., l., k. 8

4. E. Gold: *Obituaries. Prof. A. B. Dobrowolski*

Druk. „Nature” 12 VI 1954

1954, fotokop., masz., j. ang., l., k. 7

5. A. Halicka: *W dziesięciolecie zgonu A. B. Dobrowolskiego, przyrodnika i humanisty*
Maszynopis i odbitka z: „Przegląd Humanistyczny” 1965 nr 5

- 1964, druk., masz., l., sz., k. 48
6. J. Kędzierski: *Profesor A. B. Dobrowolski*
b.d., masz., l., k. 6
7. T. Kopcewicz Teodor : *50-lecie pracy naukowej A. B. Dobrowolskiego*
Odb. z: „Acta Geophysica Polonica” 1954 T. 2 nr 3
1954, druk., sz., k. 6
8. Z. Korczak-Zawadzka: *Antoni Bolesław Dobrowolski – myśliciel, uczyony, pedagog, popularyzator. W 10-lecie śmierci*
Druk. „Problemy” 1964 nr 6
1964, druk., sz., k. 34
9. J. Lugeon: *Moja przyjaźń z Antonim Bolesławem Dobrowolskim* (tytuł francuski *Mon amitié pour Antoni Bolesław Dobrowolski*)
Odb. z „Acta Geophysica Polonica” 1958 T. 6 nr 4, druk. „Problemy” 1958 nr 10
1958, druk., j. fr., pol., sz., k. 42
10. H. Norinder: *Antoni Bolesław Dobrowolski, geofizyk polski, i jego działalność na Uniwersytecie w Uppsali*
Druk. „Problemy” 1965 nr 3
1965, masz., l., k. 28
11. J. Ostrowski:
– [Dnia 27 kwietnia zmarł w Warszawie Antoni Bolesław Dobrowolski]
1954, masz., l., k. 8
– [Dobrowolski Antoni Bolesław]
1957, masz., l., k. 6
– *Wstęp*
Odbitka z *Pism pedagogicznych*, t. I
1958, druk., sz., k. 26
– *Antoni Bolesław Dobrowolski (1872-1954)*
Druk. A.B.D.: *Dziennik podróży na Antarktydę*
1962, masz., l., k. 14
– *Antoni Bolesław Dobrowolski 1872-1954*
Odb. z „Kosmos B” 1965 z. 2
1965, druk., sz., k. 24
– *Antoni Bolesław Dobrowolski, 1872-1954, przyrodnik i humanista. Symposium w Muzeum Ziemi*
1996, masz., l., k. 13
– *Antoni Bolesław Dobrowolski 1872-1954*
b.d., druk., sz., k. 38
– Jw.
b.d., masz., l., k. 12
12. S.Z. Różycki: *Antoni Bolesław Dobrowolski – badacz polarny*
Druk. „Problemy” 1965 nr 3
1965, druk., sz., k. 31
13. Szaniawski Ignacy: *Antoni Bolesław Dobrowolski – pedagog, działacz oświatowy*
b.d., masz., l., k. 9

Aneks 23

j. 280. Prace różnych autorów z dziedziny nauk humanistycznych

1. Cytaty z artykułu N. Assorodobraj: *Kursy przygotowawcze a zagadnienie społecznej selekcji młodzieży*
Druk. „Przegląd Socjologiczny” 1947 T. 9 z. 1-4
1947, masz., l., k. 12
2. A. Cailleux: *La pensée et le mot dans l'acte de recherche*
Druk. „Revue Générale des Sciences” T. 58 No. 5-6
b.d., masz., j. fr., l., k. 24
3. A. Nowicki: *Katalog badań o czynach bohaterskich* (praca doktorska)
1947, masz., l., k. 50
4. J.E. Owen: *Philosophical analysis and scientific progress*
Druk. „Science News” 1952
1952, masz., j. ang., l., k. 18
5. J. Wypisy z pracy J. Wasiutyńskiego: *Historia człowieka*
Druk. „Twórczość” II 1947
1947, rkp., l., k. 12
6. *Z posiedzeń Koła Naukownawczego przy Kasie Mianowskiego; The Association of Scientific Workes w Londynie*
Druk. „Nauka Polska” 1934 T. 19
1934, masz., l., k. 46

Aneks 24

j. 281. Prace różnych autorów z dziedziny pedagogiki

1. L. Krzywicki: *Systemy wykształcenia i o wykształceniu ogólnym*
Druk. *Poradnik dla samouków*. Warszawa 1902
b.d., masz., l., k. 34
2. J. Ostrowski, A. Zbrożyna: *Projekt ustroju oświatowego opartego na powszechnej 10-klasowej szkole podstawowej (gimnazjum powsz.)*
b.d., masz., l., k. 24
3. W. Pentalski: *Problem drugoroczności w szkołach powszechnych*
b.d., masz., l., k. 110
4. M. Szczawińska: *Zespółmy wysiłki nasze w walce o 10-latkę*
b.d., masz., l., k. 5
5. A. Zbrożyna: *Niektóre wnioski dotyczące struktury ustroju szkolnego (opracowane na zasadzie prac prof. A. B. Dobrowolskiego)*
1957, masz., l., k. 6

Aneks 25

j. 282. Prace z różnych dziedzin nauki z dopiskami i uwagami A.B.D.

Pedagogika

1. R. Błędowski: *Państwo a wychowanie publiczne w Polsce*
Odb. z: „Przegląd Współczesny” III 1927 nr 59
2. J. Borejsza: *Na rogatkach kultury polskiej*. Warszawa 1947
3. A. Ferrière: *Voyage d'études en Pologne*
Druk. „Pour l'Ère Nouvelle” IV 1930 nr 57

4. „Głos Nauczycielski” 1938 nr 2-3 z artykułami: *Obrady sesji pedagogicznej*; Cz. Wycech: *Stanowisko Z NP wobec aktualnych problemów zawodowych i społeczno państwowych. Deklaracja programowo-ideowa*
5. „Głos Nauczycielski” 1938 nr 4
6. *Instrukcja programowa dla liceów pedagogicznych typu opiekuńczo-społecznego.* Załącznik do zarządzenia Ministra Oświaty z 31 VII 1949 r.
7. S. Lenkowski: *Szkolnictwo i wychowanie w Rzymie*
8. R. Lubodziecka: *Sylwetki nauczycieli-biologów. 2. Wanda Haberkantówna*
Druk. „Biologia w szkole” 1947 nr 2
9. E. Ostachowski: *Współczesne przyrodznawstwo a kultura religijna*
Kraków 1947
10. W. Polkowski: *Jakiej szkoły domaga się współczesna rzeczywistość?*
Druk. „Warszawski Miesięcznik Społeczno-Literacki” 1946 nr 1-2
11. W. Raławicki: *Wielka krzywda dzieje się dziecku wiejskiemu*
Druk. „Głos Nauczycielski” 1938 nr 22
12. B. Suchodolski: *Elementy pedagogiki w dziełach Karola Marksa. (Okres pierwszy do „Manifestu Komunistycznego”)*
Druk. „Nowa Szkoła”
13. T. Wojeński: *Realizacja reformy szkolnej*
Druk. „Przegląd Socjalistyczny” 1947 nr 1

Inne

14. *Kraków – Zebranie fachowe Polsk. Tow. Geogr. Oddziału Krak. – Sprawozdanie prac ekspedycji zimowej w Tatry*
Druk. „Wiadomości Geograficzne” 1929 nr 8
15. O. Lepieżyńska: *Rozwój komórek z żywej materii bezkomórkowej*
Warszawa 1950
16. B. Leśnodorski: *Społeczna rola nauki*
Druk. „Wiedza i Życie”
17. T. D. Łysenko: *O sytuacji w biologii.* Warszawa 1948

Aneks 26

j. 284. Fotografie z rejsu „Belgiki”

1. A. de Gerlache – fot. z dedykacją + odbitka
2. E. Knudsen, J. Merlo, M. Rysselberghe – członkowie załogi
3. H. Arctowski
4. H. Arctowski w laboratorium na statku
5. A.B.D. na Ziemi Ognistej
6. A.B.D. na statku przy ładowaniu węgla
7. A.B.D. na statku podczas obserwacji chmur
8. „Belgica”
9. „Belgica” w całunie szronów
10. Torowanie drogi okrętowi przez lód
11. Zaproszenie na przyjęcie z okazji rejsu „Belgiki” 12 VIII 1897
12. A.B.D. z żoną A. de Gerlache’a

Aneks 27

j. 285. Fotografie grupowe

1. Grupa trzech osób, w tym A.B.D., szt. 2
2. A.B.D. w rozmowie z S. Bernadzikiewiczem, 1934 r.
3. Władze Towarzystwa Geofizyków w Warszawie – J. Lugeon, A.B. D., T. Zubrzycki i A. Rundo, Sufczyn 1934 r.
4. A.B.D. z H. Ładoszem na podwórzu IV Kolonii na Żoliborzu
5. A.B.D. z p. Ładoszową, szt. 2
6. A.B.D. i J. Lugeon, Sufczyn 1934 r., szt. 2
7. A.B.D., Kołupojło i Zubrzycki na IV Konferencji Hydrologicznej Krajów Bałtyckich w Rydze, 1934 r.
8. A.B.D. z dwoma żołnierzami radzieckimi, 1945
9. A.B.D. z uczniami J. Ostrowskim i A. Zbrożyną w Mądralinie
10. A.B.D. z uczniami E. Fonberg i J. Ostrowskim w Mądralinie
11. Brańszczyk nad Bugiem

Aneks 28

j. 296. Klisze różne

1. A.B.D., 5 różnych klisz
2. A.B.D. na statku „Belgica”
3. „Belgica”
4. A.B.D., Z. Dobrowolska, Z. Korczak-Zawadzka, 1932 r.
5. J. Lugeon, A.B.D., T. Zubrzycki i A. Rundo, 1934 r.
6. A.B.D. i J. Lugeon w Sufczynie
7. A.B.D. na łódce
8. A.B.D. z Z. Korczak-Zawadzką na tarasie domu
9. A.B.D. z żoną[?]
10. Wystawa poświęcona A.B.D., 4 klisze
11. Popiersie A.B.D. wykonane przez J. Gardeckiego, 3 klisze
12. Fragmenty rękopisów, 5 klisz

Aneks 29

j. 351. Prace i artykuły z zakresu nauk przyrodniczych

1. *Quelques idées sur la forme et sur la structure des cristaux de neige*
Odb. z: „Ciel et Terre” 1903 R. 24
2. *Les cristaux de la glace aériens et le phénomène des halos*
Odb. z: „Ciel et Terre” 1907 R. 28
3. *Mouvement de l’air et de l’eau sur des accidents du sol*
Odb. z: „Geografiska Annales” 1924 T. 7 z. 3
4. *O najpilniejszych potrzebach fizyki w Polsce*
Odb. z: „Nauka Polska” 1929 T. 10
5. *Z powodu roku polarnego*
Odb. z: „Przegląd Geograficzny” 1930 T. 10

6. *W sprawie realizacji projektu międzynarodowej organizacji kryologicznej*
Odb. z: „Biuletyn Towarzystwa Geofizyków w Warszawie” 1936 z. 13
7. *W. E. Timonow*
Odb. z: „Biuletyn Towarzystwa Geofizyków w Warszawie” 1937 z. 14
8. *Sur le probleme de la réalisation d'une organisation cryologique internationale*
Odb. z: „Association Internationale d'Hydrologie Scientifique” Bulletin 23, Riga 1938
9. *Glaciers structure and movement theories*
Supplement No. 1 to the „Bulletin of the Polish Geophysical Society” 1939-1948 part XVI
10. *O pewnym zagadnieniu z petrografii lodu*
Odb. z: „Acta Geologica Polonica” 1952 vol. 2
11. *Petrografia lodu a pojęcie linii brzegowej lądu polarnego*
Odb. z: „Acta Geologica Polonica” 1953 vol. 3

Aneks 30

j. 352. Prace popularnonaukowe

1. *Życie w krainach lodu*. Poznań – Warszawa – Wilno – Lublin 1932
2. *Męczennicy polarni*. Warszawa 1946
3. *Najpiękniejsze klejnoty natury*. Warszawa 1946
4. *Wspomnienia z wyprawy polarnej*. Warszawa 1950

Aneks 31

j. 353. Prace z różnych dziedzin

1. J.M. Adams: *The Origin of Snowflakes*
Odb. z "Physical Review" 1930 vol. 35, nr 1
2. J.M. Adams, W. Lewis: *The Production of Large Single Crystals of Ice*. 1934
3. W.I. Arnol'd-Aljab'ew: *Metody opredelenija plotnosti i rychlosti l'da w ekpedicionnoj obstanowkie*
Odb. z: „Trudy Komissii po Izučeniju Wečnoj Merzloty” 1934 T. 3
4. W.R.B. Battle: *Contributions to the Glaciology of North East Greenland 1948-49 in Tyrolerdal and on Clavering*
Odb. z: „Meddelelser om Gronland” Bd. 136 nr 2
5. J.A.F. Gerrard, M.F. Perutz, A. Roch: *Measurement of the velocity distribution along a vertical line through a glacier*
Odb. z: „Proceedings of the Royal Society” A 1952 Vol. 213
6. T. Kopcewicz: *O wpływie lepkości turbulencyjnej powietrza na pionowy rozkład wiatru w tarciowej warstwie atmosfery Ziemi*. Warszawa 1950
7. T. Kopcewicz: *O budowie najwyższych warstw atmosfery Ziemi na podstawie pomiarów jonosfery*
Odb. z: „Postępy Fizyki” T. 3 z. 4
8. P.J. Krajewski: *Julian Ochorowicz na tle pozytywizmu warszawskiego*
Odb. z: „Sprawozdania Polskiej Akademii Umiejetności” 1951 T. 52 nr 8
9. J. Metallmann: *Le déterminisme des sciences naturelles*. 1934
10. T. Miciński: *W mroku gwiazd*. 1904 [?]
11. U. Nakaya, Y. Sekido, M. Tada: *Notes on Irregular Snow Crystals and Snow Pellets*

Odb. z: „The Journal of Faculty of Science”, The Hokkaido Imperial University, 1936, Series II, Vol. 1 no. 8

12. U. Nakaya, I. Satô, Y. Sekido: *Preliminary Experiments on the Artificial Production of Snow Crystals*

Odb. z: „The Journal of Faculty of Science”, The Hokkaido Imperial University, 1938, Series II, Vol. 2 no.1

13. O. Nikodym: *Sur le fondement des raisonnements locaux de l'analyse classique*

Odb. z: *Atti del Congresso Internazionale dei Matematici*, Bologna 3-10 IX 1928 - VI

14. O. Nikodym: *Znaczenie matematyki czystej dla społeczeństwa*. Odczyt, wygłoszony w Poznaniu na zamknięciu I Kongresu Matematyków Krajów Słowiańskich dnia 27 września 1929

15. G. Nybrant: *Vattentemperaturmätning i älvar Sammansatt temperaturanpassing*

Odb. z: „Utgivna av Svenska Teknologföreningen” 1946 nr 132

16. J.F. Nye: *The Flow of Glaciers and Ice-Sheets as a Problem in Plasticity*

Odb. z: „Proceedings of the Royal Society” A 1951 Vol. 207

17. J.F. Nye: *A Method of Calculating the Thicknesses of the Ice-Sheets*

Odb. z: „Nature” 1952 Vol. 169

18. J.F. Nye: *The Flow Law of Ice from Measurements in Glacier Tunnels, Laboratory Experiments and the Jungfraufirn Borehole Experiment*

Odb. z: „Proceedings of the Royal Society” 1953 A Vol. 219

19. J.F. Nye: *The Mechanics of Glacier Flow*

Odb. z: „The Journal of Glaciology” Vol. 2 no. 12

20. B. Rosiński: *O dziedziczeniu barwy włosów u człowieka*

Odb. z: „Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Warszawskiego” Wydział IV 1947/1948 R. 41

21. S. Rudniański: *Ruch filozoficzny w ZSRR*

Odb. z: „Przegląd Filozoficzny” 1936 R. 39 z. 1

22. L. Sawicki: *Stan badań nad wiekiem człowieka kopalnego w Polsce*

Odb. z: „Acta Geologica Polonica” 1953 Vol. 3

23. J. Sznajder: *Pedeutologia, jej rozwój i metody*

Strony z: „Ruch Pedagogiczny” 1938/1939 nr 39

Aneks 32

j. 354. Wyprawy polarne

1. S. Bernadzikiewicz: *Polska wyprawa polarna na Spitsbergen 1934*

Odb. z: „Taternik” 1936

2. Cz. Centkiewicz, J. Lugeon, W. Łysakowski: *Wyniki spostrzeżeń polskiej wyprawy roku polarnego 1932/33. Z. 1. Meteorologia*. Warszawa 1936

Strony: z dedykacją i tytułowa + list – dedykacja

1936, druk., rkp., masz., l., k. 3

3. Cz. Centkiewicz: *Znowu na północy (Kartki z podróży na Wyspę Niedźwiedzią i Spitzbergen w roku 1936)*. Warszawa 1937

Karta tytułowa

4. A. Kosiba: *Grenlandia*. Lwów – Warszawa 1937

Karta tytułowa

5. G.H. Liljequist: *Spetsbergssommar. Intryck frann en semesterresa sommaren 1947*

Karta tytułowa, odb. z: „Särtryck ur Jordes Runt” 1947 nr 12

6. Spitsbergen. Mapa opracowana na podstawie fotogrametrycznych zdjęć stereoskopowych wykonanych w czasie pierwszej polskiej wyprawy na Spitsbergen, czerwiec – sierpień 1934
Mapa z dedykacją autora zdjęć mjr. A. Zawadzkiego
Wojskowy Instytut Geograficzny 1935, 1: 50 000
7. S. Zagrajski, A. Zawadzki: *Polska wyprawa na Spitsbergen 1934. I. Prace geodezyjne i kartograficzne*. Warszawa 1936
2 karty tytułowe
8. A. Zawadzki: *Prace polskiej wyprawy naukowej na Grenlandię w 1937 r.*
Odb. z: „Wiadomości Służby Geograficznej” 1937 nr 3-4
9. A. Zawadzki: *Polska wyprawa na Grenlandię w 1937 r.; Polish Greenland Expedition 1937. Irak – Palestyna 1943*. Nakładem Sekcji Wydawniczej Armii Polskiej na Wschodzie 1944
Karta tytułowa